

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGO, 290
TELEFON 23994

ADMINISTRACIÓ

RAMBLA DEL MIG. 17
TELEFON 19937

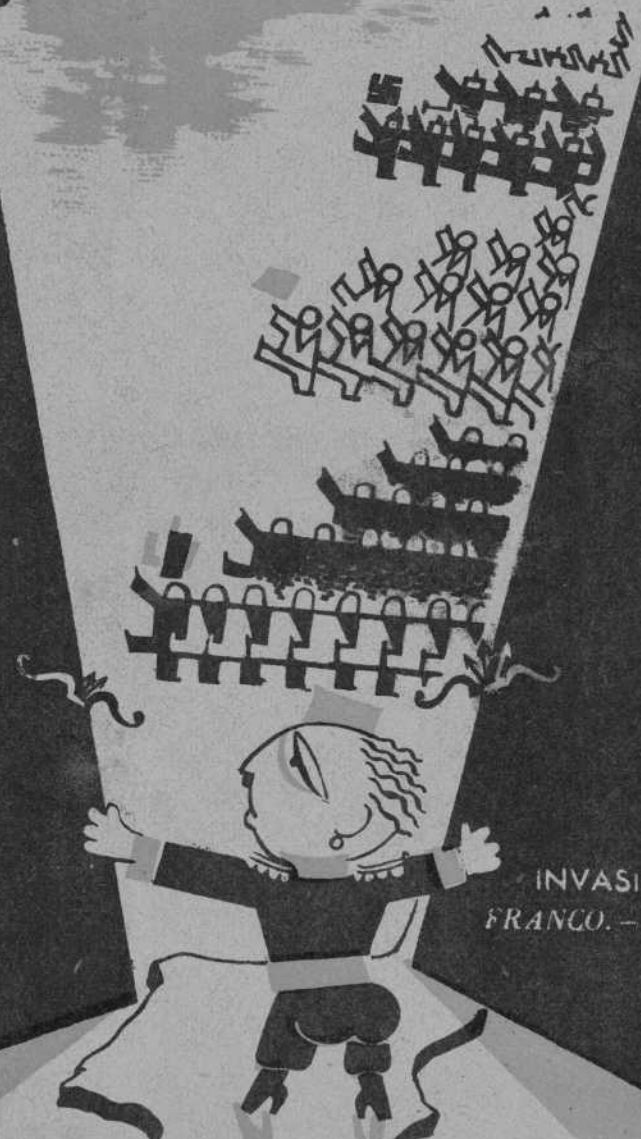
Tal dia

"El II año triunfal"

(com elbs en diuen)

farà dos anys

Una
PESSETA

INVASIO
FRANCO. - "Presente y adelante!"

Muneny

JOCS FLORALS DE L'HUMOR

Per a commemorar ben commemorat
el segon aniversari del 19 de Juliol

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Fa un va-i-tot i obre un fabulós

CONCURS D'ANECDOTES DEL FRONT I DE LA RERAGUARDA

amb premis quantiosos, pràctics i superabundants
i d'acord amb el següent

CARTELL

I.—Tots els soldats i els obrers que cooperen al triomf de la República sobre Franco i els altres putxinefis que l'emparen, tenen dret a enviar al present Concurs una o més anècdotes de què siguin conxeadors —i encara millor si en fossin directament o indirectament actors— amb la publicació de les quals en el nostre setmanari, que té l'obligació de regalar amb unes gotes d'alegria els lluitadors per la llibertat de tots i la independència del país, ens proposem extreure de l'esforç de tots plegats el granet de sal i el pols de gràcia que facin més suportables les inevitables penalitats de la guerra.

II.—Per a prendre part en aquest Concurs, només cal tenir en compte:

a) Saber un fet graciós i contar-lo tal com rafi, de la millor manera que un sàpiga, en poques ratlles; les menys millor.

b) Serà considerada com a mèrit sobresortint de tota anècdota concursant la seva gràcia específica, la qual serà valorada per damunt de l'estil literari i fins i tot de la correcció gramatical amb què estigui redactada. O sigui: que el Jurat estarà més pels fets que per les paraules, amb la qual cosa demostrarà, a més a més, que toca de peus a terra.

c) Els treballs concursants han d'ésser escrits en una sola cara i no poden passar de dues quartilles, puix d'altra manera perdrien el caràcter d'anècdota i correrien el perill de convertir-se en llaunes.

d) Tots els originals han d'ésser tramesos dins un sobre clos, amb la inscripció: *Per al Concurs*, a la Redacció de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA (Aragó, 290, Barcelona), dins el termini improrrogable de trenta dies, o sigui abans del 20 d'agost propinent.

e) No serà cap obstacle per a la participació en el Concurs el fet que les anècdotes referents al Front pervinguin de la Reraguarda, o viceversa.

f) La més mínima recomanació al Jurat a favor de qualsevol dels treballs concursants, implicarà la caiguda vertical, fulminant i irrevocable del treball recomanat al fons de la cistella dels papers.

EL JURAT I EL SEU FUTUR VEREDICTE

Constituiran el Jurat Qualificador, el fall del qual serà inapel·lable (i doncs, què?) el Director i els redactors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, els quals emetran el corresponent veredicta quinze dies després de tancada la bústia de recepció de treballs per al Concurs.

NOTES QUE, PER NO PERDRE EL COSTUM, CONVE POSAR EN TOT CARTELL QUE S'ESTIMI

Els guanyadors dels premis majors tenen la facultat de sol·licitar, i nosaltres el deure d'accedir-hi, el canvi dels objectes que se'ls concedeixen, per altres que els siguin de més utilitat, sempre que el respectiu preu sigui equiparat. Exemple: "—Home, ja veureu, a mi el calçat de campanya o de carrer no m'interessa, perquè ja en tinc... Què us sembla si el canviéssim per un cotxe...?" Per nosaltres, fet, si se'n troba un que no costi més que les sabates. La qüestió és que el guanyador quedi tan content com nosaltres de poder-li concedir el premi.

Les dones tenen tant dret com els homes a participar en aquest magne Concurs. Per, als efectes de la distinció entre concursants del Front i concursants de la Reraguarda, SERAN INCLOSES EN EL PRIMER GRUP LES INFERMERES QUE PRESTIN SERVEI A LLOCS IMMEDIATS A LES LÍNIES DE FOC. Totes les altres seran incloses en el segon grup.

Ara no resta sinó desitjar-vos inspiració, humor, gràcia i ganes de contribuir a què en l'exemple gloriós que amb la nostra gesta heroica llegarem a les generacions futures, no hi manqui la fragància de l'esperit ni l'alegria del compliment del deure.

ACI US VOLEMI

Per ordre de mèrits, i a raó d'un a cadascun dels guanyadors, seran concedits

VINT PREMIS MAJORS

la llista dels quals posem a continuació

Si l'autor de l'anècdota premiada és combatent

- 1.º Un equip militar complet, de la graduació que el guanyador ostenti.
- 2.º Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.º Un parell de calçat de campanya.
- 4.º Una ploma estilogràfica.
- 5.º Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i mirall.
- 6.º Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.º Un quilo de cafè.
- 8.º Cinquanta grams de tabac.
- 9.º Un estoig de paper i sobres, per a escriure a la xicoteta.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Si l'autor de l'anècdota premiada és de la reraguarda

- 1.º Un equip de treball complet, de l'ofici al qual pertanyi el guanyador.
- 2.º Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.º Un parell de calçat de carrer.
- 4.º Una ploma estilogràfica.
- 5.º Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i sense mirall.
- 6.º Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.º Un quilo de cafè.
- 8.º Cinquanta grams de tabac.
- 9.º Un estoig de paper i sobres, per a escriure al xicot.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

MIL PREMIS DE CONSOLACIÓ, MIL de cinc pessetes cada un

que seran atorgats a totes les anècdotes que a criteri del Jurat mereixin l'honor d'ésser publicades en les pàgines de L'ESQUELLA, i els quals seran abonats bitllo-bitllo, en certificats, de plata del Banc d'Espanya.

Muera la inteligencia

Caleidoscopio epitomado
del
MOVIMIENTO
SAIVADOR

Emprendido dos años ha
por el
"General cristiano"

D. FRANCISCO FRANCO BAHAMONDE

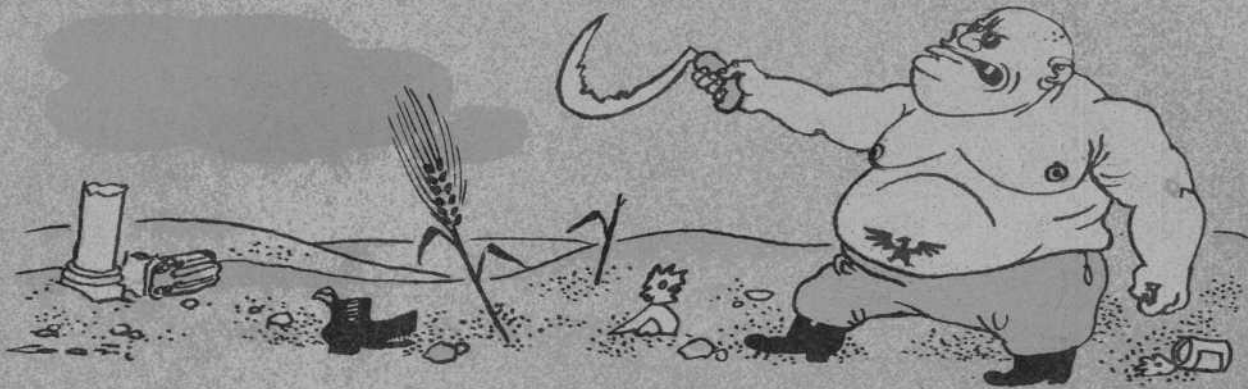
bajo la égida
de
dos Dioses y un Profeta

Perico y de los Palotes lo dibujo y grabo

¡Que te crees tu esp!

¡Que Dios y su cuñari!

la sega del fill... de la "Roma eterna"

Mussolini (amb veu de Borràs)

Segueu arran, que cal fer feinal
 Segueu arran, braus segadors!
 No deixeu l'eina
 i menjareu un pa galdós.
 Amb dèbil pols i aire salvaggio,
 l'esquàlid camp aneu segant.
 Ja vindrà dia, mal-viaggio!,
 que les biondas ens pondran.
 Segueu, segueu, que el blat dels altres
 no el menjareu,
 perchè per valtres
 no n'hi ha ni deu.
 Sueul Sueul

Mireu quin feix, tenses les ales,
 tenim, al cel, de trimotors,
 que carregats, com van, amb bales,
 balilegen menaçadors.
 Mireu l'espai com s'emboirina,
 essent, fa poc, tan ras i net:
 com Chamberlain s'hi amoïna
 i a Daladier ja li ve el pet;
 i com Stalin s'acoquina
 i Roosevelt beu a galet.
 Mireu com Hitler va enclairant-se
 i amb ell i Franco vaig per l'or.
 Fills de Canícula!: speranzal:
 rapinarem un tresor
 i sobrarà per tots pitança,
 anchè no honor.

Amb les garbes féu garberes
 i eixampleu bé les fileres
 per enganiare la gent.

No vegés que a les aigüeres
 és on hi ha el més calent.
 Tot ocell spogliare
 espargiu amb l'espantall,
 que si spogliessin gaire,
 tot aniria al carall.

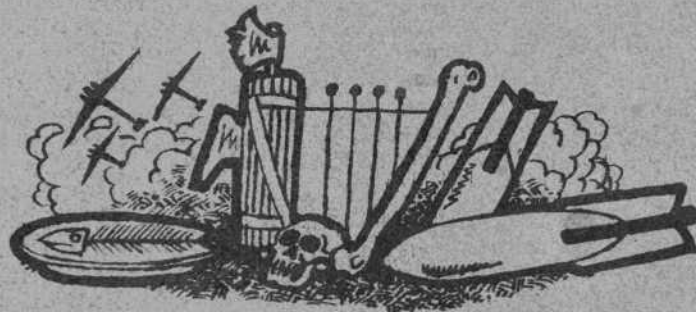
Segueu arran, que cal fer feinal
 Segueu arran, braus segadors!
 En l'aire l'eina
 i menjareu tots pa de gos.

Camarada maquinista:
 allumate il motor!
 Segadors: pel bon feixista,
 digiunare és un honor!

No perdoneu les roselles!
 No menyspreu les formigues!
 Les espigues,
 barrejadetes amb elles,
 si no ens donen pa de figues
 el daran de canadelles.

Segueu arran i anem per feina.
 Ni un bri de palla deixeu!
 El rostoll arrasi l'eina,
 que, si no, no jalareu.

Segueu, segueu, que el blat dels altres,
 si a mi em creieu,
 no sereu valtres
 que mai per mai el cruspireu.
 Badeul! Badeul!

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3072

CINISME

Martínez.—Vamos a restablecer la pena de muerte.
Franco.—Sí, pobreta! La deus tenir molt gastada.

EDITORIAL

A les generacions futures

Nosaltres, a desgrat que ja som immortals, com tothom sap, d'ençà que férem ara fa un any aquell «Epítome compendiat de la Història de la Revolució en quatre lliçons», que ja ha estat repetidament i totalment exhaurit per la insadollable curiositat ciutadana que ens admira i ens estima, no volem estalviar la previsió d'informar les generacions futures en un sentit totalment totalitari.

Per altra banda, el fet que l'Extraordinari de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA de tal dia farà un any (19 de juliol de l'any passat) s'hagi esgotat, no vol dir ni molt menys que estiguem esgotats els que vàrem estructurar-la.

Encara ens sobren ronyons per a prosseguir la nostra tasca i així com l'any passat vàrem bastir la Història de la nostra reraguarda, ara, abrumats per la responsabilitat, però fermes i eixerits, ens disposem a vertebrar la Història de la reraguarda enemiga per posar-la a mans dels homes de demà... i de les dones, com a testimoni indeleble dels dos primers anys (primers i últims) del «movimiento salvador», com en diuen els generals facciosos, que encara no són totalment «ausentes», de la invasió italo-germano-luso-marroquina.

En arribar a la fita memorable d'allò que els falangistes en diuen, des de la presó estant, «el segundo Año Triunfal», volem plasmar en quatre noves lliçons dures i ensems divertides i breus, tota la intensitat dramàtica del sacrifici que han fet, aquells que eixamplant més i més la base de la República han aconseguit que cabessin sobre el seu solar profanat: alemanys, italians, moros i cristians en santa promiscuitat i alegre contuberni.

El nostre auster judici, que no té ni molt menys pretensions de Judici Final, agrupa els batecs patriòtics de la traïció que encara és latent, en quatre etapes

- I.—Sublevació.
- II.—Depuració.
- III.—Invasió.
- IV.—No intervenció.

Com els seus propis noms indiquen, aquestes quatre etapes, per separat o aglutinades com els mateixos invasors que en són protagonistes, reflecteixen tot l'esperit revolucionari que estimulà al «general cristiano» a aixecar-se al Marroc i tornar a portar moros al solar dels Reis Catòlics...

Nosaltres, escrupolosos, per bé que no imparcials, ni tan papistes com el Papa, hem tingut cura d'aplegar documents sensacionals i reveladors que posen, amb unció, sobre l'altar de la Pàtria i de la Història la veritat una i impoluta (perdonin).

Volem donar als lectors, per la mòdica quantitat d'una «pela», la veritat.

Volem que els infants d'avui que assoleixin sobreviure al seu específic caràcter insubornable d'objectius militars, en arribar, d'aquesta miraculosa manera, a ésser els homes de demà, puguin llegar als homes no menys admirables de demà-passat i de l'altre tota l'acaparadora significació pura i simple (més simple que pura) del mot «¡Arriba España!»

I que ningú no s'estranyi que carreguem sobre la nostra honesta laboriositat aquesta feixuga tasca, no!

Ho fem perquè dubtem com dubta tothom que cap ciutadà de l'altra banda (indígena, s'entén) pugui sobreviure al «fichero» quàdruple que l'Anido s'està confeccionant a manera d'aperitiu per al seu ús criminal i major glòria de la llei de Déu i de la llei de fugues.

¿I no fóra deplorable que aquesta Història que el lector té ja a les mans es quedés per escriure per culpa d'aquesta humanitària circumstància?

Però no us encaparreu: quan el lector llegirà aquesta mena de prefaci l'obra kolossal que prefaciem ja serà escrita, impresa, dada i beneïda... ja no tindrà remei!

Ja la tindrà als dits i podrà fruir-ne, si encara té esma de seguir llegint.

Apa, doncs! ¡«Presente y adelante»!

Que traduït de l'alemany, vol dir:

Gireu full!

REQUETES

—Ara diu que demanen voluntaris per a la reraguarda.

HISTORIA DEL MOVIMIENTO SALVADOR

1

la sublevación

Pregunta.—¿Qué entendemos por Historia del Movimiento Salvador de la Madre Patria?

Respuesta.—La historia del movimiento salvador de la madre patria.

P.—¿Por qué hizo la Madre Patria el movimiento salvador?

R.—No, señor; lo hicieron los militares, que son el brazo armado de la Madre Patria.

P.—¿Se lo había pedido ella?

R.—No, señor; porque habiéndose dado la Madre Patria el régimen republicano y prometido ellos fidelidad, se levantaron para salvarla que si quieres.

P.—¿Hicieron, pues, traición?

R.—Eso dicen los rojos, pero ellos lo hicieron a fin de bien y porque el prometer no hace pobre.

P.—Estas expresiones que has usado son catalanas, y tendrás que corregirte; te pongo de rodillas. ¿Por qué escribimos esta Historia en castellano?

R.—Porque en España no puede haber más que un solo idioma español.

P.—¿A saber?

R.—El italiano, el alemán, el moro y el castellano propiamente dicho.

P.—Muy requetebién, como dicen nuestros gloriosos requetés. Pero, dime, ¿fueron nada más nuestros bizarros militares los que se levantaron en armas?

R.—No, señor. Secundaron también el movimiento los carlistas, los falangistas y los capitalistas.

P.—Y los católicos, ¿no?

R.—Los católicos, no, señor; pero sí —sí, señor, perdone— los obispos, los curas, las beatas y los clericales.

P.—¿Cuál fué el grito de guerra de la sublevación?

R.—Los salvadores de España se levantaron al grito de ¡viva la República!

P.—Así, fué un movimiento republicano?

R.—No, señor; fué para despistar y pescar desprevenidos a los defensores del régimen.

P.—¿De qué régimen se trataba?

R.—Del régimen comunista.

P.—¿El Gobierno del régimen comunista era, pues, comunista?

R.—No, señor; era republicano.

P.—Entonces, era ruso, ¿no?

R.—Sí, señor; y por eso era preciso salvar a España. Por esto después de ¡viva la República! gritamos ¡viva Italia! ¡viva Alemania!

P.—¿En qué consistía que España fuese salvada?

R.—En que España fuese Una y gobernada por uno.

P.—Entonces, ¿España no era una?

R.—No, señor; había perros catalanes, vascos y gallegos, además de los cristianos.

P.—¿Y ahora lo es?

R.—Sí, señor, porque está formada por falangistas, capitalistas, requetés, moros, italianos y alemanes, todos unidos por un solo ideal.

P.—¿Cuál es este ideal común?

R.—Los falangistas son antimonárquicos, anticapitalistas y sindicalistas; los capitalistas son antianticapitalistas y antisindicalistas; los requetés son monárquicos y católicos; los moros son musulmanes, los alemanes paganos y quieren el subsuelo de España, y los italianos quieren el suelo.

P.—¿Hay unos reyes en la Historia de España que simbolizan este ideal común?

R.—Sí, señor; los Reyes Católicos.

P.—¿Qué hicieron los Reyes Católicos?

R.—Expulsaron los moros de España.

P.—¿Y qué más?

R.—Y los judíos, como March, Cambó y Franco.

P.—¡Calla, desgraciado! ¿Y qué más hicieron?

R.—Se casaron.

P.—Y cuando estuvieron casados, ¿qué hicieron?

R.—Mi papá me pega si lo digo.

P.—Muy bien hecho. Pero hicieron algo más por España.

R.—Sí, señor; Juana la Loca.

P.—Doña Isabel hizo también algo más.

R.—Sí, señor; no se cambió la camisa y de ahí nació la Falange Española.

P.—¡Qué bien dicho! Ahora, dime: ¿cómo se llevó a cabo la sublevación salvadora?

R.—Mediante unas elecciones.

P.—¿Que se ganaron?

R.—Sí, señor, pero los ganaron ellos. Entonces, como que nosotros habíamos dicho que si no las ganábamos nosotros habría la revolución y los revolucionarios no la hacían, tuvimos que sublevarnos para que la hicieran.

P.—Muy bien; y a ver si me explicas como fué la cosa.

R.—La sublevación, dirigida por el general Sanjurjo, había de vencer a la revolución antes de que empezara y poner en libertad a

José Antonio, alias el Ausente, preso en la cárcel de Almería. Desgraciadamente, el general Sanjurjo murió como los héroes, en un accidente de aviación, cuando se dirigía desde el veraneo a las operaciones y tomó el mando el general Goded que, también en avión, se dirigió de Palma de Mallorca a Barcelona. Desgraciadamente el general Goded...

P.—Murió también de un accidente de aviación?

R.—No, señor. Murió de un accidente de fusilamiento.

P.—¿Quién tomó entonces el mando?

R.—El general Franco.

P.—¿Cómo conquistó el caudillaje?

R.—Por méritos de escalafón.

P.—¿En toda España mandaba Franco?

R.—No, señor; en la España Una de Castilla, mandaba el generalísimo Franco; en la España Una de Andalucía, mandaba el general Queipo de Llano; en la España Una del Norte, mandaba el general Mola y en la España Una de Aragón, mandaba el general Cabanellas.

P.—¿No se formó un Gobierno?

R.—Sí, señor. Se formó la Junta de Burgos, que pretendaba las decisiones de los Comités de Falange y las suyas propias.

P.—¿Qué decisiones eran éstas?

R.—Esta materia corresponde a la segunda lección.

P.—Muy bien dicho. ¿Sabrías decirme cómo se llegó a la unificación de la España Una?

R.—Mediante un accidente de aviación que borró al general Mola del escalafón, mediante el fallecimiento del general Cabanellas, con la incautación de la radio del general Queipo de Llano y con la formación del partido único de F. E. T. de las J. O. N. S.

P.—¿Qué quiere decir esto?

R.—Falange Española Tradicionalista de las Juntas Ofensivas Nacionales Sindicalistas.

P.—¿Hizo esto triunfar la sublevación?

R.—No, señor; porque los rojos se empeñaban en hacer la guerra y los falangistas se escaparon del penal de Pamplona.

P.—Entonces, ¿fracasó el movimiento?

R.—No, señor; porque los italianos y los alemanes salvaron a la Madre Patria y a sus materias primas.

Esquellots...

COM S'ANUNCIAVEN LES COSES

Abans de la sublevació militar, qui no l'ensumava era que estava tapat de nas i de cervell. Una senyora amiga nostra, catòlica, però liberal i republicana que anava cada diumenge a missa, en sortia cada diumenge més esgarriada.

—Aquesta gent en preparen una de molt grossa, deia; jo no sé com deixen parlar així els capellans des de la trona.

Però ja molt abans d'aquests preparatius, quan la campanya electoral amb tots aquells cartells del Front d'Ordre, un periodista de dretes, el nom del qual no direm perquè a hores d'ara ja deu estar penedit com sol fer ell, que cada dos o tres anys canvia d'opinió, i més després d'haver estat amagat durant tot el temps revolucionari a casa d'un generós obrer per passar la frontera al cap d'un any de «separació voluntària de la convivència social», deia als seus amics d'esquerra:

—Del llit, us vindrem a treure per afusellar-vos.

Però només han pogut fer-ho a la zona facciosa i als pobles ocupats.

RECORDATORI DE L'ÀNGULO

Una anècdota ja publicada i que sempre fa bo de recordar, és aquella del corresponent de «El Debate», a Barcelona, Enrique Àngulo.

Aquest moro notable de la facció havia escrit arran del 6 d'octubre un llibre contra el President Companys, i després del 19 de juliol acudí, arronsat i amagant-se com podia, a la Generalitat, per demanar al President de Catalunya que, com a periodista que era, el salvés de les justes ires dels catalanistes, als quals tenia l'especialitat d'atacar i calumniar.

El senyor Companys li deixà expandir tota la seva por i, quan hagué acabat, li digué que sí, però que com a record li agradaria que li dedicés un llibre. I li presentà l'obra famosa de l'Àngulo, que aquest dedicà amb mà trèmula.

No se sap que aquest individu hagi fet res, ara, per salvar, en correspondència justa, un altre catalanista, Manuel Carrasco i Formiguera, acusat pèr amics de l'ànima de l'home que va demanar ajut a aquell que tant havia atacat, i l'obtingué.

EL DESTI

Ignasi Agustí era un intel·lectual curt de talla i de gambals. A còpia de llepar el cul d'en Cambó va ésser crític teatral de «La Veu» i després director d'aquell diari nocturn que es deia «L'Instant» i que va arribar a tirar set-cents exemplars. I a còpia de llepar («detente, plumal»)... a còpia d'ensabonar a tort i a dret, des de «L'Instant», una primera actriu que es deia, si la memòria no ens falla, així com Rosa, o Carme, o Mercè Nicolau, va aconseguir estrenar una comèdia titulada «Benaventurats els lladres», que fou el fracàs més sensacional de tres o quatre anys enrera.

No cal dir que Ignasi Agustí era, políticament, un catalanista d'aquells que, si els escoltes, ho donarien tot per a la pàtria.

Doncs és a l'altra banda, dirigint una revista titulada «Destino».

El títol, segons com, podria prendre's per sarcàstic. Però no s'hi amoinin. En el cas de l'Agustí, només té un sentit: el burocràtic. Fou per l'única raó que sa mare, que potser era una bona dona, va posar-lo al món.

UNANIMITAT

Uns barcelonins, esverats pels esdeveniments caòtics dels primers moments de la Revolució, determinaren passar la frontera i anar-se'n a l'altra banda. Ho aconseguiren després d'un tour de force excursionístic i de viure les aventures del cas. Tot, però, ho donen per ben emprat un cop han travessat el pont internacional d'Irun. I comencen el pelegrinatge per la zona franquista a fi de rebre aixopluc a casa dels coneguts i barcelonins que culturen a anticipar-se a la susdita excursió. Abraçades, comentaris, preguntes, sobretot preguntes. Quan han contestat aquesta copiosa pluja interrogativa, els recent arribats demanen amb un gran interès:

—I per ací, com va tot això? Hi ha unanimitat?

—Moltíssima—els responen.

—Ah, veieu, això sí que és admirable!

Però l'explicació de semblant unanimitat els deixa literalment aclaparats:

—Unanimitat absoluta: tothom n'està tip.

EL PODER DEL TABAC

Els trucs per a augmentar el nombre diari de soldats passats a l'Espanya Una, Grande, etcètera, etc., no tenen fi ni compte. I, tanmateix, segons totes les referències, no pot considerar-se pas, ni de bon tros, que l'èxit hagi esdevingut el premi que ells cobejaven. Heus ací un exemple ben gràfic d'això que diem: Durant unes operacions del front de Terol, els franquistes, assabentats que els soldats de la República esperaven l'arribada del tabac que sol repartir-se en campanya, prometeren a través dels altaveus que a tots els soldats que es passessin els donarien tants paquets de «quatre amb vint» com necessitessin, tota vegada que ells, els nacionals, de tabac en tenien per donar i per vendre (o més per donar que no pas per vendre). La promesa féu un efecte ràpid, fulminant, però, tanmateix de resultats ben diferents als que havia previst l'alto mando: els soldats de la República, dalerosos de fumar, posaren tal coratge a l'hora d'efectuar la primera avançada, que, darrera dels paquets de tabac caigueren diverses cotes i línies de trinxeres.

En vista de l'èxit els altaveus estigueren vuit dies més silenciosos que si fessin la muda.

GALERIA D'HOMES IL·LUSTRES

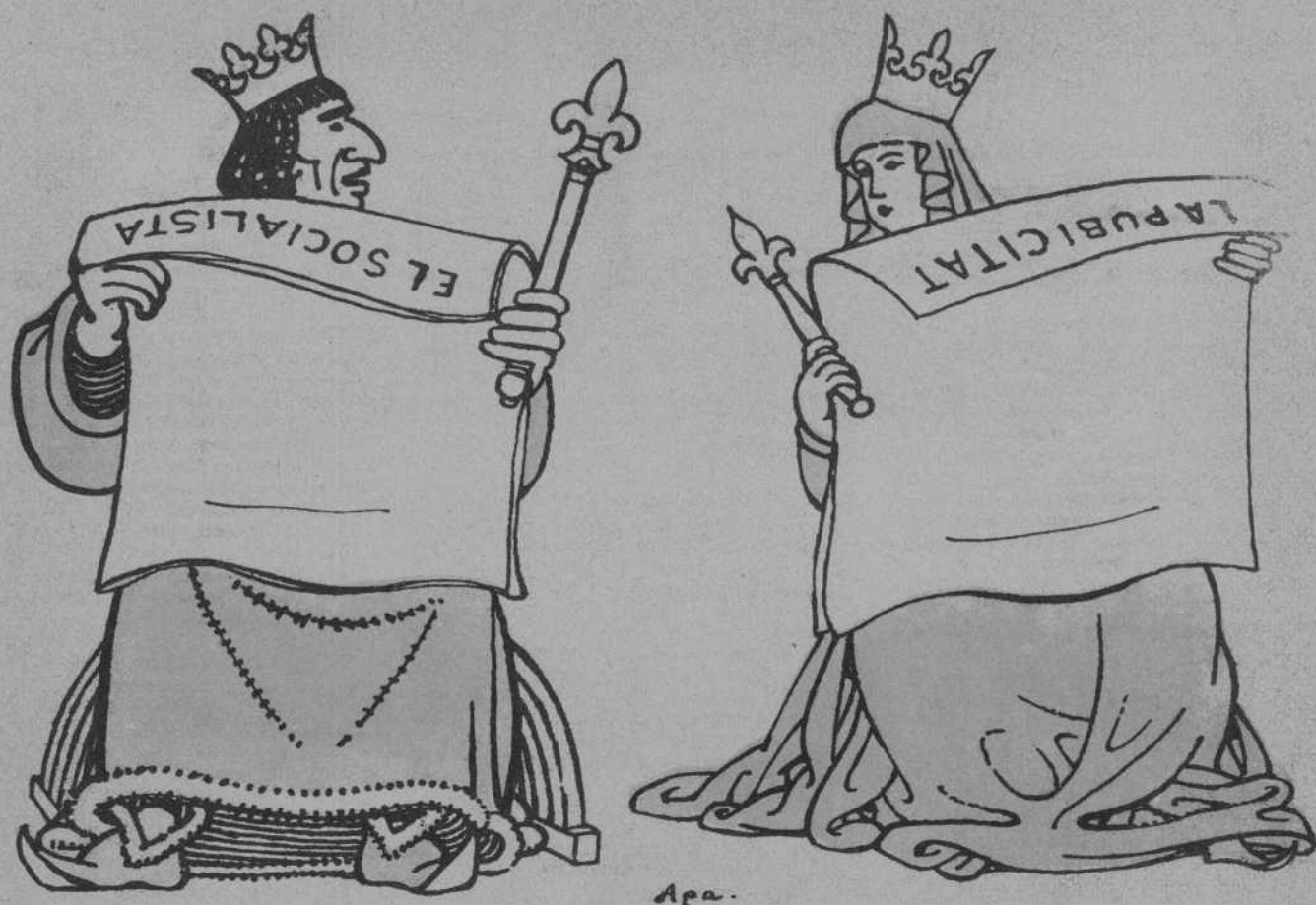
Ignorem si el lector recordarà un tal Ramon Peí, que tenia fama d'ésser l'home més mentider de la Península, i que col·laborà al «Mirador» i a «La Publicitat» en temps dels Hurtado. En aquest darrer diari hi publicà una llarga sèrie de reportatges sobre la Xina, on, segons ell, havia anat a vendre mitjons, però bé que ningú no s'ho creia, puix els assabentats sostenien que no havia passat del Pequín de Sant Adrià.

Durant els primers mesos de la guerra, Ramon Peí residia a Manlleu o a Torelló i només baixava a Barcelona el dia que podia

—Tu com te dius?

—«Gumersindo, pa servit a Dios i a usted.»

Apa.

«TANTO MONTA...»

—Veus, si nosaltres no haguéssim tret els moros, ara Franco no els hauria pogut portar.

anar a algun cafè, alguna redacció o a l'Àtenu, a fer la seva mica de derrotisme. Presumint, això sí, del seu «catalanisme» recon-sagrat i del seu antifeixisme acèrrim. Sempre anava proveït d'uns mapes fills de la seva imaginació, com els que feia dibuixar a en Fontanals quan escrivia sobre coses dels xi-nesos. A ningú, però, enganyava com a tals.

I bé. Per notícies que ens mereixen tot el crèdit, hem sabut que Ramon Pei no sols és a l'altra banda, sinó que és «furiel» de Requetés. Si Carles Capdevila, que mai no se'l prenqué seriosament, amb evident disgust dels Hurtado (els quals, com és sabut, no n'endevinen cap), encara visqués, s'hi faria un panxó de riure. Lamentem que morís sense tenir aquest goig.

Les vegades que li havia dit ase, amb aquella elegància i aquella raó que tenia per a dir-li-ho!

SALUTACIONS... A LA FAMILIA

La salutació a la romana fou imposada a la zona rebel per Mussolini. Com els macarons i els «Ficis». De moment, tothom va acceptar-ho, esperant veure venir. Però ara ja són molts els que se'n cansen. La veritat és que la postura no té res de còmoda.

Els membres —els individus, més exacta-

ment— de F. E. T., la «Jefatura» Provincial de les J. O. N. S. de S. A. R. A. G. O. S. S. A., amb data 28 de juny han escrit això, reivindicant llur estil:

«El saludo brazo en alto con la mano extendida, es el reflejo externo más fiel del sentir nacional-sindicalista y la manifestación solemne de nuestro afán de imperio. Todos los afiliados a F. E. T. de las J. O. N. S. DEBEN CUMPLIR con exactitud esta orden superior.»

Si la guerra arriba a Nadal, per Cap d'Any la salutació no serà, tampoc, la que ara reivindiquen, sinó amb el braç fent angle, el palmell de la mà tombat en l'aire, quatre dits arroncats i el del mig estirat com un espàrrec, senyalant a Franco... És a dir, fent-li botifarra.

Hitler, especialista en «sòkols»

Sembla que Hitler s'ha vist terriblement molest per la festa dels «sòkols», tan brillantment celebrada a Praga. El dictador alemany es lamenta que no l'hagin invitat, i en l'omissió hi ha vist una ofensa a ell adreçada per la democràcia txecoslòvaca. Com se sap, i encara que no ho digui el «Mein Kampf», Hitler, en la seva joventesa, era pintor de parets. Cosa que no té res de deshonorable, suposant que el pintor Hitler hagués estat un excel·lent operari. Però d'aquells temps al «führer» li ha restat una marcada predilecció pels «sòkols». Sembla que, conjuntament amb les cuines, eren la seva especialitat pictòrica.

D'ací ve la seva inquina contra els txecoslovacs, els quals pretenen celebrar la festa dels «sòkols» prescindint d'ell. Hitler ha jurat i ha rejurat que, si no hi ha res de nou, i si el temps i França i Anglaterra no ho impedeix, l'any vinent, a Praga, això dels «sòkols» anirà a càrrec seu. De moment ha començat ja a desfer el mangre, i ha posat en remull les brotxes, gloriosos trofeus que serva dels temps heroics del nacional-socialisme.

Senyors: va bola!

Esquellot d'actualitat i representable

PERSONATGES:

DON GUZMAN DE ALFARACHE, «governador civil» de la província de Madrid.

DELGADO, el seu secretari.

DR. ADOQUINEZ, bisbe de la diòcesi de Madrid-Alcalá.

ESCUADERO, home de negocis més aviat dolents.

OTTO KRÜGER, un sevillà «sevillano».

TELESFORO, madrileny de professió.

PUIG, un català que —cosa rara— no parla.

Autoritats i forces vives a dojo.

Ens trobem a un poblet facciós, a pocs quilòmetres de Madrid. El saló de la Fonda «La Esperanza». Un saló una mica sordid, d'establiment de baixa categoria. Damunt les portes que donen al saló hi ha diversos rètols. Un diu: «Gobierno Civil de Madrid; un altre: «Obispado de Madrid; un altre: «Administración de Rentas Públicas», etc. Tot és ple de pols. Hom endevina el brunzir de les mosques, i per les finestres que donen a la plaça del poble entra una flaire a estable i a cort de garrins.

En aixecar-se el teló OTTO KRÜGER està explicant una cursa de braus a ESCUDERO.

KRÜGER (accent alemany marcadíssim).—El «togo» avençava pel sector oriental. El del sabre va dir-li: «hell!» i li va clavar una punxada totalitària al flanc dret. El «togo» va caure en posició decúbito-supina.

ESCUADERO (malhumorat).—I a mi què em conta! En la meua vida he posat els peus a una plaça de braus!

KRÜGER (indignat).—Caramba! I vostè és hispànic? Vostè és un hispànic fals.

ESCUADERO.—El «toro» no m'agrada ni a la cassola. A mi doneu-me salixixes amb «chocroute».

KRÜGER.—Renegat! A mi «togos», «juergas», «camamilla»...

ESCUADERO.—Què té mal de ventre, senyor Krüger?

KRÜGER.—...Vull dir «manzanilla», sí, «manzanilla»... Per això m'he fet empresari de

«togos». A mi, a castis, no em guanya ni el Queipo. Donaré cada «corrida» més colossal!

ESCUADERO.—On les donarà?

KRÜGER.—On? A la plaça de Madrid. Sóc l'empresari de la plaça de Madrid.

ESCUADERO.—Ah, sí? I qui li ha arrendat la plaça?

KRÜGER.—Don Guzmán de Alcornocque, el governador civil de la província. (Assenyala la porta que diu «Gobierno Civil.») No vol pas un abonament a barrera? (Es treu un talonari de la butaca.)

ESCUADERO (irònic).—I quan s'inaugura la temporada?

KRÜGER.—Així que entrem a Madrid. Ja tinc la primera «corrida» venuda del tot.

ESCUADERO (indignat).—Això és una farsa! A vostè, pel que veig, també l'han ensarronat.

KRÜGER.—Què vol dir, ensarronat?

ESCUADERO.—Que li han pres el pei! (Krüger es toca el cap). A vostè li han arrendat la plaça de «toros», a mi m'han arrendat les sales de joc dels casinos...

KRÜGER.—Però, jo donaré «corridas» a Madrid.

ESCUADERO.—Cregui-s'ho! Fa un any i mig, que jo ja havia de fet funcionar les pasteres. Porti donades ja més de cinc-centes mil «peles», i res. Em passo la vida en aquest maleit poble, i m'he de mirar Madrid amb els prismàtics.

KRÜGER.—Vostè no té fe. Entrarem a Madrid.

ESCUADERO.—Qui li ha dit? En Delgado?

KRÜGER.—No! Jo no m'escolto aquest barrarra de català. A mi m'ho ha dit el «führer».

ESCUADERO.—Però com que jo no entenc l'alemany... (Pausa.) Així... vostè no li té gaires simpaties al català?

KRÜGER.—Gaires? Gens! Ens porta estafades més de cent mil pessetes.

ESCUADERO.—A mi més de mig milió!

KRÜGER.—Català havia d'ésser!

ESCUADERO.—Sembla estrany que un home tan honorable com don Guzmán de Alcornocque li tingui confiança! Misteris de la causa!

KRÜGER.—Però el nostre patriotisme es sent ofès amb el veïnatge dels catalans. Jo, com a separatistes, només accepto els sudetes.

ESCUADERO.—Pssiss... Calli: que ve un altre català.

(Pel fons travessa l'escena Puig. Porta una barba i uns cabells que li arriben als peus, i camina com una ànima en pena. Tan bon punt ha desaparegut, els altres continuen el diàleg.)

KRÜGER.—Quina pinta! Aquest també és català?

ESCUADERO.—Sí, es diu Puig.

KRÜGER.—Puig?

ESCUADERO.—Puig!

KRÜGER.—Ah! Pux. Quin nom més estrany... Deu ésser un cognom estranger. I on va amb aquesta barba?

ESCUADERO.—Fa catorze mesos va fer una juquesca amb uns amics que s'afaitaria a la perruqueria de l'Hotel Colón, de Barcelona... I ja ho veu.

KRÜGER.—Caramba!

ESCUADERO.—Un altre dels il·lusos! Ah, aquest poca-vergonya de Delgado!

KRÜGER.—Calli, que el sento!

(Efectivament, per l'esquerra entra Delgado. És un català xerraire, simpàtic, cridaner i una mica tarabona. Porta una gran cartera sota el braç.)

DELGADO.—Salut... Ah, vull dir: Déu-vosguard a tota la concurrència.

KRÜGER.—Hola.

DELGADO.—Què els porta per ací, senyors?

ESCUADERO.—He vingut a veure S. E.

DELGADO.—No pot tardar. Don Guzmán ha de signar totes aquestes disposicions... (Assenyala la cartera.)

ESCUADERO (malhumorat).—Signatures, prou...

DELGADO.—Què remuga, senyor Escudero?

ESCUADERO.—Però que no se'n recorda, senyor Delgado, que avui és el dia 20 de maig: sant Baldri.

DELGADO.—Ja ho crec que me'n recordo. Sant Baldri! Data memorable...

ESCUADERO.—En la qual el «generalismo» va prometre que ja hauríem guanyat la guerra.

KRÜGER.—Olè! «Vaya, vaya»...

-- Aviat tots nosaltres ho serem d'ausentes.

ESTABILITAT

EQUILIBRI

Apa

DELGADO.—Però, senyors: un petit error de comptabilitat...

ESCUDERO.—Explicat-ho a sà tiel! Fa dos anys que cada dia sofrem un d'aquests petits errors. Primer, fou per Nadal, després per Sant Josep, després per Sant Joan, més tard per Sant Jaume, més endavant per no sé quantes Verges.

DELGADO.—Els sants sempre donen disgustos.

KRÜGER.—Per això el «führer» els ha suprimit del calendari.

ESCUDERO.—No li sembla, senyor Delgado, que això és ja abusar? Avui, diada de Sant Baldri, és el darrer termini, segons deien.

DELGADO.—I què? Aquesta vegada hem complert.

ESCUDERO (entusiasmada).—Hem guanyat, ja?

KRÜGER.—Victòria?

DELGADO.—No. Però el «generalísimo» ha assenyalat una nova data, i ara, irrevocable.

ESCUDERO (decepcionat).—Arri, allà!

DELGADO.—Li ho juro. (Assenyalant la cartera.) Ací dintre hi porta una carta confidencial per a don Guzmán, de puny i lletra del «caudillo». (Treu un sobre i l'assenyala.) Fixeu-vos-hi bé. Ací hi ha la victòria.

ESCUDERO.—El joc de la carteta, ara?

KRÜGER.—Vostè, Delgado, és un patriota indigne!

DELGADO.—No m'ofenqui, «herr» Krüger! (Sobre la porta que diu «Gobierno Civil de Madrid» i entra solemnement en escena don Guzmán de Alcornoco. Va vestit amb jaqué i lluu una gran ca-

dena d'or damunt la panxa bastant sortida.)

GUZMAN.—Què són aquests crits, senyors?

DELGADO.—Res, don Guzmán: íéiem un xic de broma.

GUZMAN (solemne).—No em plauen les bromes en aquest recinte. Ací és un lloc de treball, un santuari de meditació...

ESCUDERO (interrompent-lo).—Jo em creia que era una fonda.

GUZMAN.—S'equivoca, senyor. Això és el «meollo» de la nova pàtria.

ESCUDERO.—D'això venia a parlar-li jo.

GUZMAN.—De la nova pàtria?

ESCUDERO.—No: del «meollo». (Amb la mà, l'acció de comptar diners.)

GUZMAN (despreciativament).—Ah, gent ignoral!

ESCUDERO.—Què?

GUZMAN.—Res: un desfogament.

ESCUDERO.—No podríem parlar a soles?

GUZMAN.—Per a mi, no hi ha inconvenient. (Adreçant-se Krüger i a Delgado.) Si els cavallers volen...

DELGADO (agafa a Krüger pel braç i se l'emporta).—Anem, senyor Krüger, que m'explicarà com era aquell passe de muleta...

KRÜGER (desapareixent amb Delgado).—Olè, olè!

GUZMAN.—Vol seure?

ESCUDERO.—Tant se val. (Seuen els dos.)

GUZMAN.—Què se li oferia, senyor Escudero?

ESCUDERO.—Simplement: o compleixen el contracte que tenen amb mi, o em tornen les cinc-centes mil de l'ala.

GUZMAN (sorrès).—Com, cinc-centes mil?

ESCUDERO.—Sí, cinc-centes mil. (Subtrau-la.)

Segons rebut signat per vostè.

GUZMAN (examina el rebut).—Doncs no ho hauria dit mai.

ESCUDERO.—Vostès em prometeren que per any nou entrariem a Madrid. Va passar any nou, Reis, Sant Josep... Finalment, digueren Sant Baldri. I avui, que ha arribat Sant Baldri, estem encara en aquesta fonda de mala-mori... Res: don Guzmán, torni'm els «quartos».

GUZMAN (sempre tan digne).—Dubta de la victòria?

ESCUDERO.—Dubto, simplement, de què la velem nosaltres. Al pas que va, potser els nostres néts...

GUZMAN.—Ah, homes de poca fe! Ah, els impacients! Jo la veig segura, a l'abast de la mà. (Allarga la mà.)

ESCUDERO.—Ves, que no ploqui! Jo vull els diners.

GUZMAN.—Però, sant baró...

ESCUDERO.—Res, les peles.

GUZMAN.—Bé; els diners de vostè em cremarien les mans. (A l'esquerra, crida.) Delgado!... Delgado!...

(Entra Delgado per l'esquerra.)

DELGADO.—Em demanava, don Guzmán?

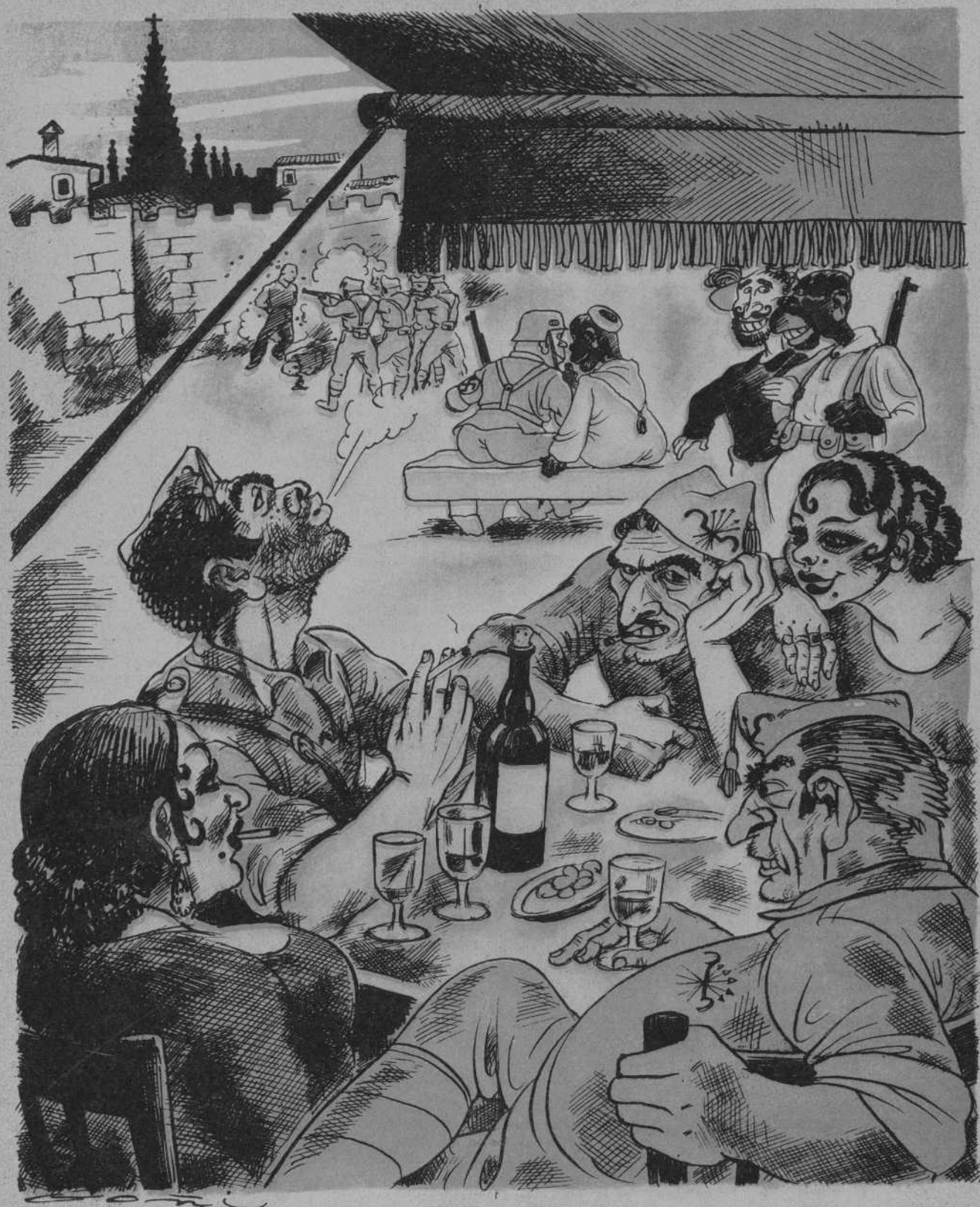
GUZMAN.—Sí; torna al senyor Escudero els diners que va avançar-nos.

DELGADO.—Què diu, ara!

GUZMAN.—Que li torni els diners.

DELGADO.—Quins diners? Que en fa de dies que hem fat cau i netat!

(Segueix a la pàgina 431)

FALANGISTES

—Si marxem tots al front, qui «depurarà» la pàtria ?

HISTORIA DEL MOVIMIENTO SALVADOR

2

la depuración

Pregunta.—Una vez hubo triunfado el movimiento salvador de España en la España Nacionalista, ¿qué era preciso hacer?

Respuesta.—La guerra en el frente y la depuración en la retaguardia.

P.—¿Por qué tuvo que hacerse la guerra?

R.—Porque los rojos de la España roja no se querían dejar depurar.

P.—Y ¿por qué tuvo que hacerse la depuración en la retaguardia?

R.—Porque los rojos de la retaguardia no querían que se hiciera la guerra en el frente.

P.—Y ¿qué hacían para que no se hiciera?

R.—Nada menos que no desearlo.

P.—Que ya es bastante.

R.—Y procuraban pasar desapercibidos.

P.—¡Caramba! Y ¿qué más?

R.—Y se escondían.

P.—¿Tan culpables se sentían?

R.—Sí, señor. Unos habían pertenecido a partidos de izquierda, otros habían votado las izquierdas y otros creían que nosotros creíamos que habían votado a las izquierdas.

P.—¿Y nada más?

R.—Los había también obreros y otros que creían que porque no habían hecho nada malo no les había de pasar nada.

P.—¡Qué desfachatez! Sigue, hijo mío, sigue.

R.—También los había que tenían coche.

P.—¿Qué fué lo que hizo el Movimiento Salvador con los coches?

R.—Los requisó todos desde el primer momento y, para que no superaran a quién pertenecían, fueron decorados con los anagramas de las organizaciones salvadoras, civiles y militares.

P.—¿Y para garantizar la fidelidad a los principios inmortales de nuestra sagrada madre España?

R.—Exigió la presentación del carnet de las diversas entidades rectoras del movimiento.

P.—¿Y a los que se resistieron?

R.—Se les depuró convenientemente.

P.—¿Y a los demás?

R.—También hubo que depurarles porque muchos rojos se habían introducido en las organizaciones.

P.—¿Un ejemplo?

R.—En Zaragoza los rojos se hacían de la Cruz Verde, de Renovación Española, se ponían la boina verde y la cruz del mismo color y se pasaban los muy brutos. Unos 1.500 afiliados en dos meses se pasaron. Por eso fué preciso depurar a los demás.

P.—¿En qué consistía la depuración?

R.—En los primeros días, el entusiasmo po-

pular depuraba a la gente del pueblo sin método alguno, y, aunque el buen sentido popular no se equivoca nunca, porque todos nos conocemos, era preciso que las autoridades competentes se encargasen de una función ejecutiva tan importante.

P.—Muy bien, prosigue, prosigue.

R.—Entonces se ordenó la formación de un fichero de todos los paisanos, en el cual constaban todas las señas personales, opiniones suyas y la de padres y familiares; si iban o no a misa; entidades a que habían pertenecido, domicilios donde habían habitado; por quienes habían votado, etc., etc.

P.—Y, ¿cómo se hacía eso?

R.—Acordonando fuerzas del ejército los barrios y visitando a la policía piso por piso.

P.—Con las fichas recogidas, ¿qué se hacía?

R.—Se comprobaban.

P.—¿No había quién engañara a la policía?

R.—Sí, señor; pero era la última vez en su vida.

P.—¿Por qué?

R.—Porque eran depurados él y su familia.

P.—¿Cómo se llevaba a cabo esta depuración de que tanto me hablas?

R.—Todos los grupos de las organizaciones, falangistas, requetés, Renovación, Acción Ciudadana, etc., etc., tenían categoría de policía; se presentaban de noche en los domicilios de los sospechosos y les detenían.

P.—¿A ellos solos?

R.—A menudo era preciso detener también a los familiares y casi siempre al radio, los cubiertos, el dinero rojo y otros cuerpos del delito.

P.—¿Qué se hacía con los presos?

R.—Eran encerrados en las cárceles.

P.—¿Para ser juzgados?

R.—Ya lo estaban al entrar. Al salir en libertad firmaban la orden que les ponía en la calle.

P.—Nuestro movimiento fué siempre misericordioso. ¿No?

R.—Sí, señor, pero los rojos infames rojos, queriendo comprometer su prestigio, aparecieron acibillados a balazos en las cunetas de las carreteras y junto a las tapias de los cementerios.

P.—¿Y no intervenía la autoridad para poner coto a tales desmanes?

R.—Sí, señor, las autoridades hacían lo que podían para acabar pronto, pero los rojos no se acababan nunca y tuvieron que optar por la depuración en masa.

P.—¿Cómo se hacía?

R.—En las plazas públicas y a menudo en las de toros cuando era tomada una población a los rojos, como Badajoz, Talavera y otras.

P.—Has hablado de la dificultad de acabar con los rojos. ¿Qué pasaba, pues?

R.—Que la España Nacionalista era en aquellos tiempos un país agrícola y los campesinos eran rojos para robar mejor a los propietarios que les daban el pan que no comían, y los niños salían rojos y discolos hasta el punto que muchos de ellos ponían mala voluntad en aprender el Catecismo que les enseñaban los pobres curas en las iglesias, sacrificando a esos desagradecidos su entusiasmo por servir a la Patria en los frentes.

P.—Y tan horrendo crimen, ¿quedaba impune?

R.—No, señor, gracias a Dios, porque nuestros buenos curitas denunciaban a los niños malos.

P.—Ah, ya; y nuestras buenas autoridades les hacían pam pam en el culo.

R.—No, señor; les hacían pum pum en la cabeza.

P.—Muy bien, muy requetebién hecho. Así se hace con los malos, y con sus mamás y con sus papás y con sus hermanitas y hermanitos.

R.—Sí, señor; pero con sus hermanitas se hacían otras cosas.

P.—¿Qué?

R.—Me da vergüenza decirlo.

P.—Eres un buen chico. Y a otra cosa. ¿Qué me dices de la prostitución?

R.—El problema de la prostitución se solucionó rápidamente gracias a la buena voluntad de las señoritas de la alta sociedad y a la situación económica de las de la clase media, de manera que pronto no fué problema el calmar las ansias locas de nuestros amigos moros, alemanes e italianos.

P.—¿Qué actitud adoptó nuestra Santa Madre Iglesia Nacionalindustrialista?

R.—De comprensión y aprobación, dadas las circunstancias. No obstante, algún cura hereje, como el párroco de San Felipe, de Zaragoza, se atrevió a atacar estas muestras de hospitalidad desde el púlpito; pero arrepentido al saber que un grupo de falangistas comprensivos le esparaba a la salida, se pegó un tiro en la sacristía como un Judas cualquiera.

P.—A otra cosa. ¿Fueron únicamente las clases bajas que hicieron traición vil a nuestra santa traición?

(Segueix a la pàgina 447)

esquellots...

ELS CATALANS A L'ALTRA BANDA

La supressió de l'Estatut de Catalunya que decretà Franco en posar les potes en el nostre país i que, naturalment, era incompatible amb la part ocupada és, només, part del pla general faccions referent a la nostra terra.

Un amic nostre que es va poder escapar de Saragossa ens posava en guàrdia fa molt de temps:

—Es tal l'odi que tenen a Catalunya pel seu esperit «antipatriota» i «antirreligiós», que si poden entrar no en quedarà res. Les dretes catalanes, diuen, han estat covardes i toves perquè no s'han atrevit a obrir amb energia quan era temps.

—Bé —contestàrem nosaltres—. Això potser és perquè les esquerres obraren amb més energia i més a temps que elles.

—Es veritat; però ara els tenen un odi que

va fins a la Lliga mateixa. Creuen que d'aquesta manera d'ésser de Catalunya en té la culpa el seu desenvolupament industrial i comercial, que ha creat l'esperit liberal, i prefereixen destruir-ho tot, arrasar-ho i dispersar el poble català. Mireu; als catalans traïdors que es passen, de primer els engeguen una reprimenda general pel pecat d'ésser català, després els posen sota l'advocació de Sant Jordi i els allisten al terç d'aquest sant i en formen agrupacions i confraries, els posen una caçadora blanca, perquè ofereixin més blanc, i els envien al front. Ara han compromès també la Mare de Déu de Montserrat.

—Bé, però alguns n'hi deu haver que tenen càrrecs.

—Es clar; els que tenen diners.

—I no els els prenen?

—Als que els tenen a l'estranger, no.

TOTS FITXATS!

El malauradament cèlebre Martínez Anido, botxí de Barcelona i creador de la llei de fugues, està avui realitzant a la zona rebel més coneguda per l'Alemanya de Franco, la plenitud dels seus somnis sanguinaris.

Martínez Anido ha disposat que tots els espanyols que resideixen a la zona facciosa han d'ésser fitxats. Els diaris publiquen, destacats, advertiments de les delegacions d'ordre públic ordenant a tots els ciutadans d'un i altre sexe, majors de setze anys, que lliurin en les dites delegacions QUATRE fotografies, en un termini peremptori.

Deuen ésser una per a la respectiva delegació, una altra per a l'inventor de la «llei de fugues», una altra per a la O. V. R. A. i una altra per a la Gestapo.

L'Espanya invadida, pel que es veu, continua essent aquell famós «presidio suelto», per als que hi manen.

Uns falangistes comenten aquesta comminació:

—Ese Anido es un matón!

—Querrás decir un «fotomatón».

PARLANT SERIOSAMENT

L'Hedilla, ex cap suprem de Falange, va poder interpretar la llei de fugues a la manera normal i no a l'ús del seu inventor Martínez i va fugir a Londres.

Un cop allí va trobar-se un dia amb l'ex duc d'Alba.

El gran d'Espanya (gran porc), en veure el cabdill falangista, volgué afagar-lo i el saludà amb un estentori «Arriba España».

L'Hedilla, tot indignat, el refusà de molt mala manera dient-li:

—Arriba, home, arriba! Que no veieu que ací ja podem parlar seriosament?

XENIUS

L'Ors fa aquests dies de perdiquer de Franco als medis artístics parisencs, secundat pel renegat llibreter López Llausàs, temptant els artistes emigrats catalans mig renegats perquè imitin el Pruna i es facin renegats del tot o totalitaris.

Els dona peixet invitant-los a l'Exposició de Venècia i oferint-los per endavant recompenses que han de servir de reclam sobre l'adhesió dels intellectuals a Franco.

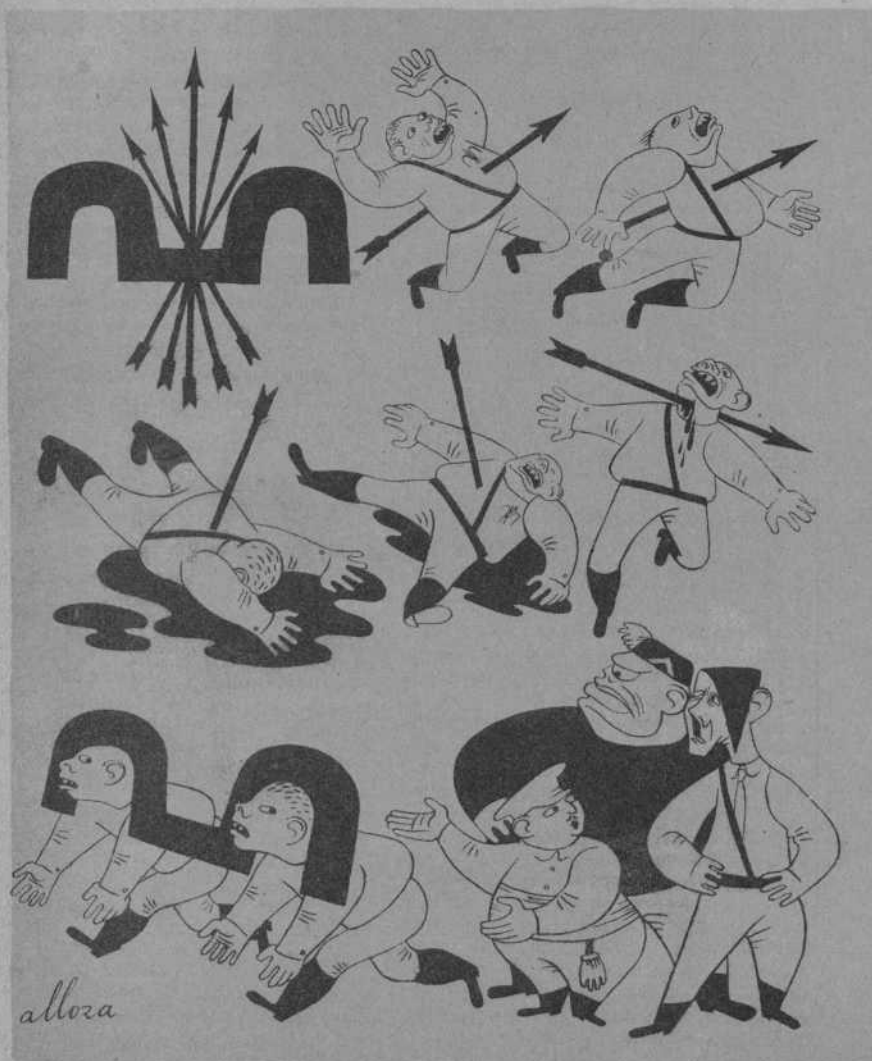
Hom recorda a aquest propòsit que el renegat Xenius escrivia a Madrid a una casada infiel que ell volia usufructuar:

—Tú me darás tu belleza y yo te daré mi inteligencia...

Hom comentava aquesta galanteria capciosa després de la submissió de l'Ors al crit aquell de Millán Astray, que va ferir de mort l'Unamuno

—I què faria D'Ors si li matessin la intel·ligència?

—Doncs s'hauria de masturbar.

La F. E. està perduda.

Senyors: va bola!

(Ve de la pàgina 427)

GUZMAN (sorrès i indignat).—Com?
 DELGADO (es treu un paper de la butxaca i llegeix).—Cent cinquanta mil pessetes per a deshipotecar les finques d'Avila; setanta-cinc mil per a pagar els darrers mesos del «Ford» comprat a terminis; vint-i-cinc mil que les senyores devien a la modista... (Guzmán, amb la mà, li fa senyal que parl de llegir.)
 ESCUDERO.—Bravol! Aquesta és la bona causa? Per això demaneu diners?
 GUZMAN (fent l'«hidalgos»).—I què sap vostè de les necessitats de la causa?
 DELGADO (furiós).—Doncs, miri de tenir-me els diners a tot allargar demà passat, o sinó sabrà quina és la bona causa. (Surt ràpid pel fons dreta.)
 GUZMAN (es deixa caure, aclaparat, en una cadira).—Ah, com paguen els sacrificis que un fa pel país!
 DELGADO.—Ja ho pot ben dir, don Guzmán!
 GUZMAN.—Però, parlant de tot, aquest individu m'ha parlat de cinc-centes mil pessetes...
 DELGADO (fent el sorprès).—Cinc-centes mil?
 GUZMAN.—Tenia uns rebuts signats per mi; jo els he vist.
 DELGADO.—Potser vostè les hi ha demanades i no ho recorda.
 GUZMAN.—Jo? Si ets tu el qui em portes l'administració.
 DELGADO.—O potser les hi he demanades jo, i tampoc no m'en recordo.
 GUZMAN.—Vols dir, Delgado, que no me la llegeixes?
 DELGADO (ofès).—Don Guzmán...!
 GUZMAN.—Sí, l'expressió no és molt aristocràtica, però és molt justa.
 DELGADO.—Després, no hem d'ésser parents, vostè i jo? Tot queda a casa.
 GUZMAN.—Però encara no ets el meu fill polític.
 DELGADO.—Ho seré.
 GUZMAN.—Ho seràs, el dia que poguem casar-vos a Madrid, a San Francisco el Grande.
 DELGADO.—I per què no ens deixa casar aquí mateix?
 GUZMAN.—La meua categoria demana el temple de San Francisco el Grande. Allí em vaig casar jo; allí s'ha de casar la nena.
 DELGADO.—Però, amb aquesta història fa un any i mig que la seva filla i jo estem a punt de casar-nos...
 GUZMAN.—Espereu uns quants dies més. Fem el darrer esforç.
 DELGADO.—El voldria veure al meu lloc. No sap com pateixo! La seva filla m'agrada molt, i l'home no és de fusta.
 GUZMAN.—Un xic més de contenció, noll! Un sacrifici més que et demana la causa. (S'obre la porta que diu «Obispado de Madrid», i entra en escena el doctor Adoquínez, bisbe de la Diòcesi. Va tot brut i estripat, i amb cara de malhumor.)
 DR. ADOQUINEZ.—Bon dia, cvelles!
 GUZMAN (li besa l'anell).—Bon dia, Eminència.
 DR. ADOQUINEZ.—No hi ha noves?
 GUZMAN.—Ha arribat un missatge del «generalísimo».
 DR. ADOQUINEZ (indiferent).—Què diu?
 GUZMAN.—No ho sé, encara, doncs l'hem d'obrir solemnement davant de tot el poble.

DR. ADOQUINEZ.—Comèdia, molta.
 GUZMAN.—Què vol dir, Eminència?
 DR. ADOQUINEZ.—Que ja tinc la mitra plena de missatges i d'espectacle. Fets, fets!
 GUZMAN.—A veure si seré jo el que li hauré de recomanar resignació i paciència.
 DR. ADOQUINEZ.—Al meu lloc el voldria veure! Fa més d'un any que tinc preparada la comunió general de l'entrada a Madrid. Doncs bé: se m'han assecat totes les hòsties. El vi de dir missa se m'ha tornat agre, fins al punt que ahir em vaig veure obligat a vendre'ns sis garrafes al fondista perquè hi amanis l'ensiam. Això d'ésser pastor sense ovelles ja em té cuit fins al capdamunt del bàcul!
 GUZMAN.—No blasfemi, doctor Adoquínez! El missatge del «caudillo» ve a posar fi al nostre sofriment.
 DR. ADOQUINEZ.—Llegim-lo, doncs.
 GUZMAN (a Delgado).—Dóna'm el sobre.
 DELGADO.—Està ordenat que es convoqui tot el poble de Madrid. (Li allarga el sobre.)
 GUZMAN.—Convoca el poble.
 DELGADO (fa un crit a la dreta).—Telesforo, Telesforo!
 (Telesforo entra per la dreta. Va vestit de madrileny de sàinet: Barret fort, grans bigotis i bastó.)
 TELESFORO (caragolant-se els bigotis).—Es que faig falta?
 DELGADO.—Sí; hem de llegir un missatge al poble de Madrid.
 TELESFORO (s'hi posa bé).—Podeu anar fent.
 GUZMAN.—I ara! El poble ha d'ésser a baix a la plaça. Jo llegiré des del balcó.
 TELESFORO.—Apa, Teles, a prendre la fresca! Què és pesat haver de fer el madrileny. (Se'n va per l'esquerra, remenant el darrer.)
 DELGADO.—Jo, si m'ho permet, sortiré també a la plaça. A fer número, comprèn?
 GUZMAN.—Està bé. Fes entrar les altres autoritats i les forces vives.
 DELGADO.—A l'acte.
 (Delgado surt per l'esquerra. Acte seguit, com si fossin els coristes d'una òpera, entren i fan semi-cercle les autoritats i les forces vives. Tots són uns personatges grotescs i tronats. A mesura que van entrant, el bisbe els va beneint.)
 GUZMAN (solemne com mai).—Senyors: us he convocat perquè escoltéssiu de la meua boca la declaració del «Generalísimo». (S'adreça lentament vers el balcó del fons, i obre el sobre.) Atenció, senyors. (Comença a llegir la carta, es torna groc, i cau en rodó, als braços de les forces vives. Grans rumors.)
 DR. ADOQUINEZ (li agafa el paper dels dits).—Què passa? (Llegeix en veu alta.) «La comèdia està llesta. L'autor d'aquesta carta és en Prim, àltes Delgado. Sàpiga, don Guzmán, que la seva filla i jo toquem el dos. Vostè vagi esperant la victòria; hi ha, però, coses que no tenen espera. Sàpiga que d'ací a pocs dies serà avi. Don Guzmán, sigui «bueno» i digui «buenos» a les cinc-centes mil pàties que m'ha confiat. Ah! i al nen li posarem Baldri!» (Horroritzat, el doctor Domínguez no pot menys que exclamar.) Hòstia!

I CAU EL TELO

Un any, i segueix tan campant

El pla britànic per a la retirada dels voluntaris ha complert un any. Ves qui ho havia de dir! Fa quatre dies encara estava arrapat al pit de la seva dida, en forma de Comitè i no hi havia manera de fer-li abandonar la mamella.

En canvi, ara, tot just complert l'any, ja comença a caminar tot sol. El seu tutor, l'honorable lord Plymouth, està que no hi veu de content. Amb motiu de l'aniversari donà diverses festes a la seva residència de Londres, i tots els invitats es feien creus que una criatura que quan el moment del naixement semblava tan poqueta cosa, hagi arribat feliçment a fer un any, o siguin 12 mesos, o siguin 53 setmanes, o siguin 365 dies.

Si hi ha pau i tranquil·litat, el pla britànic complirà encara molts anys. Es un pla destinat a fer-se gran i a embadalir les famílies i els amics. Cal, perquè això sigui possible, que no li perjudiquin la creixença ni la salut intentant posar-lo en pràctica. No, això no! Quan al món hi ha vingut una criatura com aquesta, totes les atencions són poques.

El Consell de família més conegut per Comitè de No Intervenció s'ha conjurat per a vetllar escrupolosament per la vida de l'infant. Sobretot, procurarà que no el desviïn les males companyies que s'ha entestat en donar mals consells a la criatura. Hom procurarà, sobretot, que el noi no surti de nits, no vagi amb dones i especialment que no vingui a Espanya, car el clima d'aquest país li seria fatal per a la seva salut.

Amb totes aquestes precaucions, augurem al pla britànic una vida llarguíssima. Arribarà un dia en què, com el seu compatriota, el famós whisky Johnny Walker, podrà dir al món: «Setenta anys i tan campante como el primer día».

ARIANITZACIO

—Mira, Iknasio, ahora ya no sa disa Dios, Patria y Rey. ¿Sabas?
 —Pues ¿cómo sa disa, Otto?
 —Ahora sa disa Hitler, Patria y Rey.

AUCA del que "MAL ANDA" o LA GENT de l'altra banda

1.—Al grito de «¡Arriba España», va començar la cucanya.

2.—El senyor «terrateniente» no pot oblidar l'«Ausente».

3.—Fa campanya cavernària contra la reforma agrària.

4.—La dama d'Estropajosa se subleva a Saragossa.

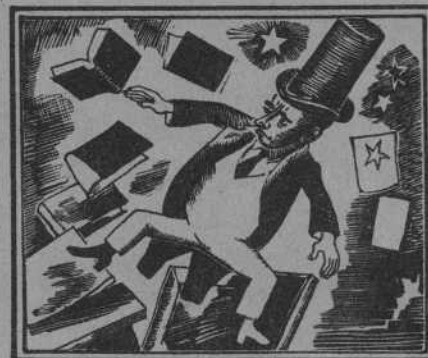
5.—El missaire don Narcís vol l'article vint-i-sis.

6.—I la República «adora», com fa l'Alcalà-Zamora.

7.—Requetès i capellans faran «moros i cristians».

8.—Els potentats, pel calaix, tot ho tiren daltabaix.

9.—Sembla una fera del Parc el contrabandista Marc.

10.—Àngel Herrera i Gil Robles van catequizant els nobles.

11.—Surten «a por los trescientos», però el poble no vol «cuentos».

12.—Els catalans renegats són molt ben considerats.

(Que per tal de no afluixar s'hagueren de sublevar.)

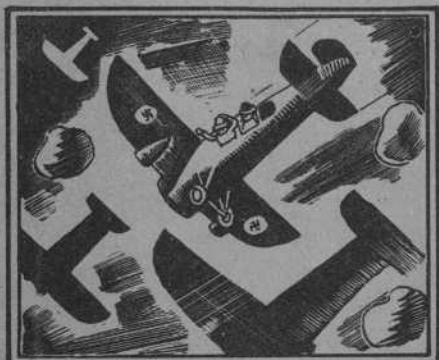
13.—Manquen intellectuals i lloquen uns animals.

14.—En els «cuartos» de banderes entraven tots pels darreres.

15.—S'aixeca Franco al Marroc i encara diuen que és poc.

16.—Amb trimotors d'Alemanya són portats moros a Espanya.

17.—Per la Serra puja Mola demanant café... en cassola.

18.—Mentre a Madrid, a Fanjul ja l'estan donant... per llest.

19.—Ve Goded a Barcelona i queda com una mona.

20.—Va Sanjurjo a Portugal i en aixecar-se pren mal.

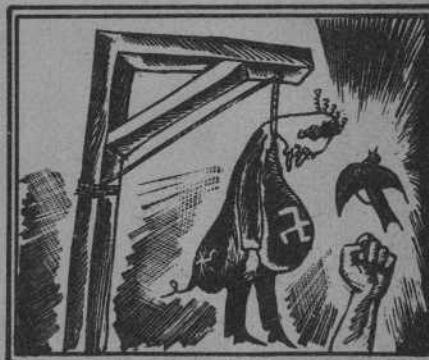
21.—Arriba Queipo a Sevilla i exhauereix la mançanilla.

22.—Fracassa la sedició i comença la invasió.

23.—...I quan ja la tenen dins s'acaben els rodolins.

24.—Perdonin: se'ns oblidava: «Quien mal anda, mal acaba».

CRONICA DIPLOMATICA

Un cas de no intervenció :: Al Dret internacional li han vist la de sota :: La bel·ligerància i el Tribunal de La Haia :: Les Democràcies segueixen fent l'ullet als totalitaris

Ha produït una gran curiositat entre els aficionats —Londres n'és ple i de totes menes— el cas de consciència amb què s'ha topat un pobre constable en un barri extrem de la capital, tan extrem que ja no se sap si pertany a Londres o no, tan miserable que és molt possible que no pertanyi ja ni a Anglaterra.

El cas és el següent: El guardià de l'ordre públic es passejava pel carrer desert fent giravoltar ociosament la porra, quan, en arribar a la tercera cantonada, va veure dos homes a terra barallant-se. Per les paraules que deien i els insults que es dirigien, va veure tot seguit que eren estrangers. Què fer? Tractant-se d'estrangers, estava bé que un policia anglès hi intervingués?

Al cap d'una estona de forcejar, el que anava al damunt, que tenia un ganivet a la mà, es dirigí al guardià i li digué:

—Constable, no hi ha manera d'acabar amb aquest individu. Serieu tan amable que vulguéssiu aguantar-li el cap perquè jo el pogués degollar?—El policia s'atansa i observà que ell no podia intervenir ajudant cap de les dues parts estrangeres.

—No us demano pas això —contestà l'altre—. Per clavar-li el ganivet, ja sóc prou jo; només que l'altre no es pugui moure, perquè, com podeu veure, la cosa s'allarga i si passés gent es podria complicar.

En aquell precís instant s'obri una finestra i aparegué un ciutadà fumant una pipa, el qual reptà al guardià.

—No us doneu vergonya —li digué— de permetre una cosa semblant? No veieu que això pertorba l'ordre públic, del qual vós en sou guardià?

—Com pot pertorbar l'ordre, si el carrer és desert? —contestà el constable—. S'ho fan entre ells i són estrangers. L'únic que fan és nosa i per això més aviat us demanaria que baixéssiu per ajudar-me per tal de, com diu el gentleman que va al damunt, d'enllestir aviat. Sembla que només aguantant el cap del gentleman que va a sota, n'hi hauria prou.

Tots els clubs de Londres discuteixen aquest incident i la perplexitat del constable i el cavaller de la pipa és interpretada com una fallida total del Dret Internacional.

Aquest incident, diuen, acaba de demostrar que el Dret Internacional és un bluff complet. Si els dos ciutadans que es barallaven haguessin estat anglesos, és cosa segura que el constable hauria intervingut tot seguit, que haurien anat a parar a la delegació de policia més pròxima i que el culpable hauria estat castigat. Però en dret internacional res d'això no és possible sense perill de guerra. I això que els magistrats s'hagin d'arromangar la toga i anar a hòsties amb els criminals, té el perill de deixar la justícia mal parada. I, ¿com podrien viure els pobles sense la il·lusió de la justícia?

Abans, segueixen dient els clubs, tothom creia en la Justícia i el Dret Internacionals, i per això aquestes il·lusions tenien força. Però sembla que hi ha hagut qui li ha aixecat

la toga i ha vist que a sota no hi havia més que una armadura de canyes i des d'aleshores tira al dret. I els altres, tot fent esforços per fer baixar novament la toga i tapar les vergonyes, tanquen els ulls per no perdre la fe i deixen fer, perquè si fessin, el Dret i la Justícia podrien rebre, puix que un Dret i una Justícia sense guardies, tribunals, presons i, si cal, cadafals, és com si no existissin. Àustria s'han limitat a reconèixer el nou dret... del criminal.

Algun clubman torrat ha parlat del Tribunal de La Haia. Però resulta que aquest tribunal internacional no pot intervenir més que si els litigants en són membres. El Paraguai ha estat a punt de sortir-se'n per evitar que hi fos jutjat el recurs presentat per Bolívia. És a dir, si els criminals haguessin de fer-se socis del Palau de Justícia per ésser jutjats i en anar-los a agafar la policia se'n lliuressin presentant la baixa.

Ara, en el cas nostre, volen concedir-nos la bel·ligerància a nosaltres i als rebels. Els rebels, segons això, no serien ja rebels, sinó un altre Estat en guerra amb la República. Un cop aconseguit això, la República Espanyola podria presentar la denúncia al Tribunal de la Haia. Els rebels, però, podrien dir que ells no en són membres. Ara bé; Espanya n'és membre, o soci, com si diguéssim. I aleshores, si els rebels volen ésser Espanya, han d'acceptar la citació. Però si es reconeixen dos Estats, quin dels dos és Espanya? Quin territori es reconeix a cada un? Reconèixerà el Tribunal la delimitació feta amb les armes, posant la força per damunt del Dret?

Els rebels, diu algun clubman, es donaran de baixa del Tribunal. Però se'n poden donar de baixa, si mai no n'han estat membres? No, evidentment. Se'ls podria, en tot cas, enviar-los propaganda perquè se'n fessin, explicant-los els avantatges d'ésser jutjats. Però no és de creure que es deixessin convèncer.

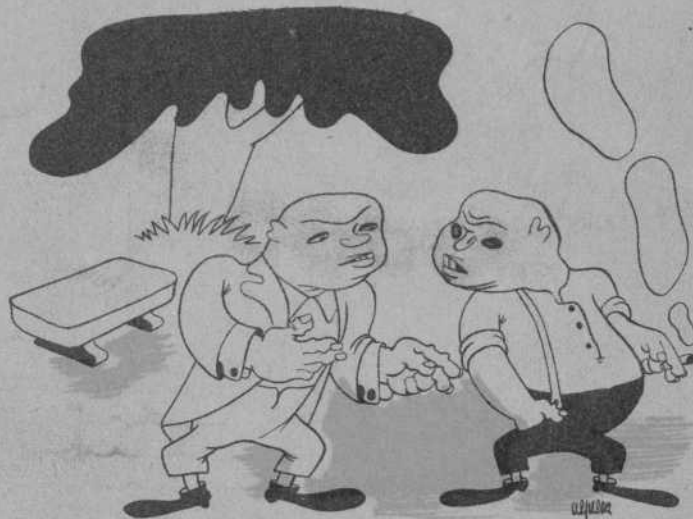
Mentrestant, Anglaterra, a l'hora d'escriure aquesta crònica, sembla que hagi trobat el secret per salvar els vaixells encara no enfonsats: demanar aclariments a la resposta de Franco i aclariments als aclariments i aclariments als aclariments dels aclariments. Com deia el Geògraf Errant ja prop d'un any, la qüestió és maniobrar, maniobrar i maniobrar, o sigui, no fer res, que mentre això es fa, passa el temps. Ara, per exemple, Itàlia ja ha hagut de declarar que no vol per a res el blat de les democràcies, amb el qual vol indicar sense dir-ho, les democràcies riques, per contraposició al totalitaris pobres. I no vol el blat, diu Mussolini, perquè taran pa de segó. Ara bé, nosaltres voldríem que aquest Segador de «El Rey que Rabló» ens digués d'on treurà el segó si no té blat, i si en té, què en farà de la farina. Per la seva part, Alemanya torna a llançar-se d'una manera intensiva a la producció de reivindicacions, ara colonials, i no en té prou amb les ex-colònies d'Àfrica, sinó que ja mira cap a Síria, on el mandat de França acaba l'any que ve. Aquest sirí trencat sembla que ha enternit Mr. Chamberlain que, veient un mitjà més de mantenir estreta l'amistat amb França, gira al mateix temps els ulls cap a Alemanya, abandonant Itàlia.

Però Itàlia, abandonada en su noche de bodas, intensifica l'agitació a Palestina, que havia d'acabar amb l'entrada en vigor del Pacte anglo-italià, i n'atribueix gran part a Alemanya, per mantenir l'Eix i recolzar les pretensions d'aquesta sobre Síria.

Com es pot veure, les democràcies segueixen fent el trottoir, mentre els totalitaris van adalerats a la seva.

SAMUEL PICKWICK

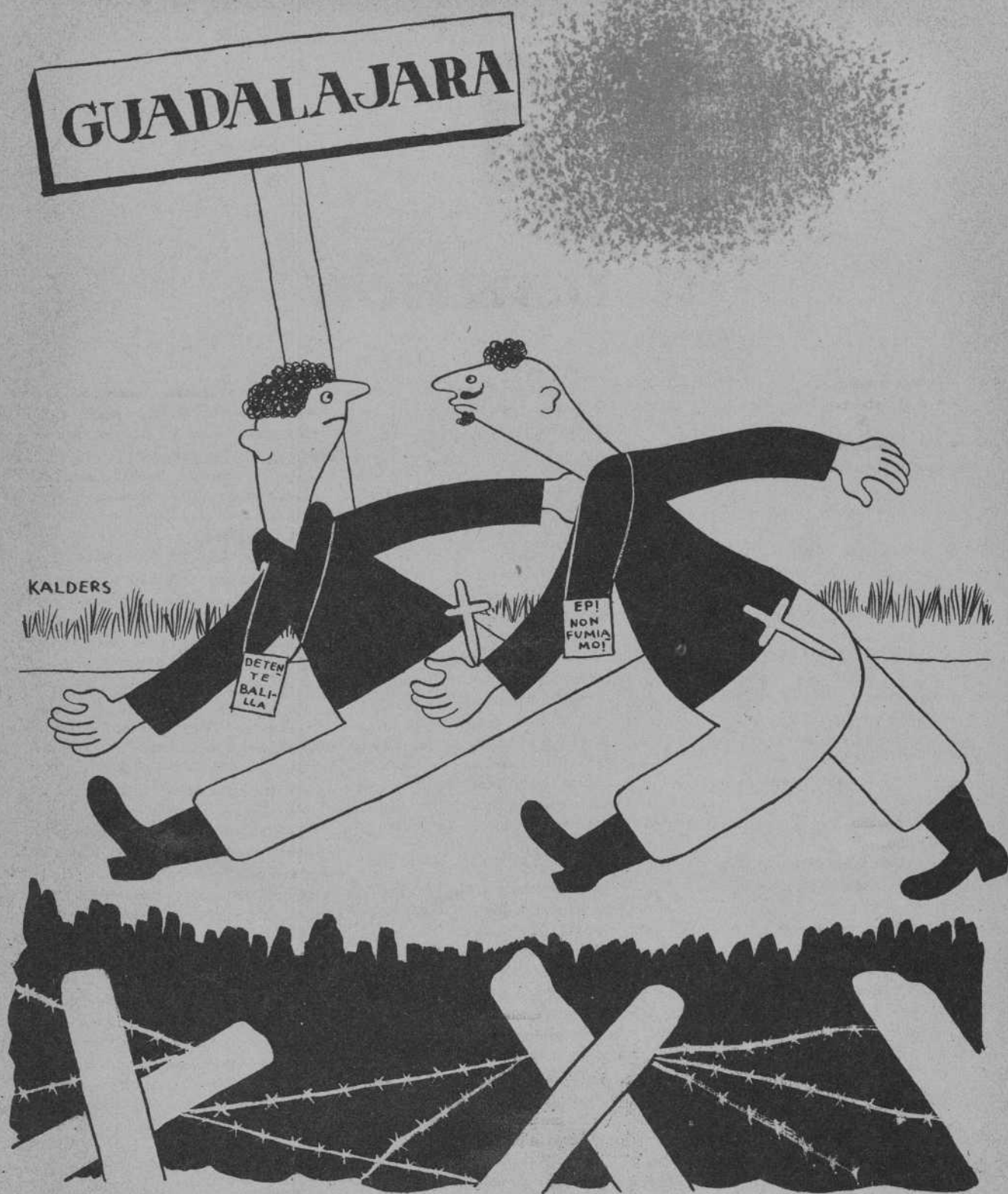
Londres.

LENTITUD

- La salvació d'Espanya no és pas cosa d'una hora...
- No; més aviat sembla "obra de romans".

ITALIANS

—El nostre Duce diu que té pressa... però nosaltres no podem córrer més.

HISTORIA DEL MOVIMIENTO SALVADOR

3

la invasión

Pregunta.—Vamos a ver, joven Pelayo. Y a propósito: ¿a qué se debe que lleves este glorioso nombre?

Respuesta.—En remembranza, conmemoración, conmemoración o vulgarmente recuerdo de Don Pelayo, el rey goda que inició la epopeya de la Reconquista para arrojar a los mo...

P.—¡Cállate la muy, que te comprometes! ¿No hay otra explicación más lógica?

R. Sí, señor; en recuerdo, conmemoración, conmemoración o remembranza del glorioso acazador que tan gran papel no hizo en la guerra de Cuba, pero especialmente en los hijos del «Pelayo», los formidables y patrióticos artefactos destinados a la venta callejera de chufas, cacahuets y altramuces.

P.—¡Bravo! Y, dejando a los godos de lado y pasando a la Historia contemporánea, ¿sabrías decirme la lista de los ministros de la primera Junta de Burgos?

R.—Sí, señor. El Caudillo.

P.—El proto caudillo.

R.—El proto caudillo general Mola, el general Saliquet, el general Cabanellas y los coroneles Montaner i Calderón.

P.—¿Cuál fué la capital de España?

R.—Calmadas las luchas por la capitalidad entre León, Valladolid, Zaragoza, Salamanca, Pamplona, Sevilla y Burgos, se eligió esta última ciudad por ser la del Cid.

P.—¿Sevilla también entró en la liza?

R.—No, señor; porque en la España Una, Andalucía era la España Dos al mando del general Queipo de Llano, Don Gonzalo el Generoso.

P.—¿Por qué le llamas el Generoso?

R.—A causa de la calidad de los vinos del país.

P.—Excelentes, digo, excelente. ¿Continuó mucho tiempo la Junta de Burgos?

R.—No, señor. Muerto el general Mola en la gloriosa acción del Monte de la Brújula, donde su avión se estrelló a causa de la niebla,

el general Franco subió al poder y nombró un Gobierno al parecer verdadero.

P.—¿Continuó siendo Burgos la capital de España?

R.—Al parecer sí, pero en realidad fué Salamanca, para poder vigilar mejor a la Universidad.

P.—Y Madrid, ¿no hubiera sido más indicado?

R.—Madrid fué tomado desde el 7 de noviembre de 1936 hasta nuestros días, una vez a la semana y el Generalísimo está acostumbrado a tomar todos los días.

P.—Bravísimo. Duró mucho la guerra civil?

R.—No, señor; pronto se terminó, y en vista de que no se terminaba, pues los rojos no se mostraban comprensivos, y que los perros catalanes Cambó, Ventosa, Bau y el mallorquín March querían sacar más que no ponían, las naciones amigas, en cumplimiento de compromisos anteriormente contraídos, se pusieron decididamente de parte de la España Nacional.

P.—¿Y qué hicieron?

R.—Le legione romane e las huestas da los rubios germanos arios puros corrieron, como en tempi della Storia di Spagna an auxilio da la España kontra las hordas da Viriato, los perros catalani Indivil e Mandonlo, los komunos da Castilla e tutti quanti vandidos al oro da Moskou ca pretendían volver a arruinar a la Madra Patria con la absurda rasis-tencia da Sagunto e Numansia.

P.—¿Por qué hablas de este modo?

R.—Es al nuovo castigliano puro e kastiso. An tiempos de la primera invasión da los barbaros nasió también el primo lenquaque castigliano.

P.—Perdona, chico. ¿No vinieron también los sarracenos?

R.—Sí, sañort. Vinieron los sarrasenos ma no nos molieron a palos porque nos ponimos al lado da los malos, ca Dio los ayuda kuando gli sono piu ca los buoni.

P.—Alá es grande y nosotros somos más grandes todavía. Vamos a ver. Y este auxilio que hemos recibido, ¿nos ha costado algo, como dicen los rojos?

R.—No, signore; niente absolutische. Ma los spagnoles somos generosos e agradesidos e se lo hemos dado todo.

P.—¿Todo, todo?

R.—Tutto, tutto, no; lo ca no les avemo donato se lo hanno tomado ellos, ca también sono kenerosos e nos han mandado armas, municioni, avionen, tanken, soldaten, generali, teknichen, aviatori e tutto il gessellschaft.

P.—Con este auxilio de nuestros superiores, ¿cómo hemos hecho la guerra?

R.—Burrat, brutal e total. Avanti la faciammo en los frentes, ma ahora la haremos a la napolitana e a la prusiana.

P.—¿Cómo se entiende eso?

R.—Por la rataguardia.

P.—¿Y ha tenido éxito?

R.—Molto. Un éssite che a sorprendito a la mesma impressa. Gli paquenos und las mukeras mueran komo moscas.

P.—¿No dicen las naciones democráticas que esto produce horror y repugnancia?

R.—No, ca es muy bonito.

P.—Pero ellos dicen que no lo hacen por humanidad.

R.—Ellos son molto umani ma para ellos il pollastro. Noi hasimos servir da parapeto las mukeras e los ninos an el Alkazar da Toledo e eran nuestras mukeras e nuestros ninos e nos fué molto bene ca los rocos no las atacaron e ahora hemos podido vender a buen presio el Antierro dal Conda da Orgas dal Greco.

P.—Pero los rojos dicen que ellos no quieren matar mujeres y niños españoles. ¿Qué hay de eso?

R.—Ca nosotros sí porque nosotros somos alamanes e italiani.

P.—Muy bien, entonces, ¡Arriba Español!

R.—Sí, sañort. Ca suba aquí arriba.

e s q u e l l o t s . . .

ANIMACIO D'ENCARREC A LLEIDA

Els facciosos, segons ells, ho normalitzen tot. A Lleida, quan la varen prendre, el tros que en varen prendre, és clar, va quedar desert. Però hauria fet mal efecte que si els lleidatans se n'havien anat, no haguessin pogut demostrar que n'hi havien anat de nous i, sobretot, lleidatanes; i, per això el millor era que les bandes municipals donessin concerts i ballis a l'aire lliure per tal de demostrar que tot marxava com si tal cosa.

Ara bé: era una mica perillós fer sortir una banda militar a tocar a la plaça, perquè els nostres tiraven que era un **contento** i, com que tampoc ningú no hauria escoltat ni menys ballat, es requisà un gramofon prèviament saquejat i, instal·lant-lo a la Plaça de Sant Francesc, cada tarda s'hi posaven unes quantes plaques de banda militar, ara d'una banda, ara d'una altra, i tant li feia que aquesta fos francesa com anglesa o alemanya, perquè de la No Intervenció tothom se'n riu, i cada vespre feien el gran concert i ballaruga... de comèdia de la més pural

UN TRAIADOR

Entre la poca gent que es quedà a Lleida hi havia el Dr. Bordaiba que, com que havia estat alcalde de la dictadura, no li havia de passar res encara que després hagués ocupat altres càrrecs.

El Dr. Bordaiba, abans de passar-se a l'èmic, ja es passava els sentiments humanita-

ris per sota la cama. Aquest facciós emboscat estava al front d'un hospital i tenia unes estufes per esterilitzar benes i instruments. Però no tenia tabac, més que a l'hort, plantat. I aleshores feia fer cua a les benes i eren primer unes fulles que feia assecar i fermentar el gran doctor, el qual així podia fumar cada dia tabac fresc.

I els ferits, que es fumessin.

«UNITAT!»

En «El Correo Español», òrgan del carlisme sevillà, hi llegim això, en un article titulat «Cosas de fuera».

“Copiar lo de fuera, lo que sea; crear en lo de fuera, lo que sea, y llevar lo de fuera, olvidando lamentablemente nuestro espíritu incomparablemente sano y sin doblez; copiar lo de fuera... y así se ha llegado a donde se ha llegado; a una verdadera catástrofe de sentimientos, a un desprecio de los únicos valores positivos nuestros, a una incomprensión total de lo que realmente supone y es la vida cristiana; todo ello por seguir y copiar las cosas de fuera...”

Ho llegim i no ho entenem, puix sembla que el periodista, a força de passar la corda fluixa per poder dir el que pensa, s'ha enredat amb la xarxa i no l'entén ni el déu que l'empara.

Sembla, però, que vol dir que els carlins de Sevilla també estan fins al capdamunt d'italians i alemanys...

PER LA PURESA DE L'IDIOMA

Els que per raons del nostre ofici ens veiem obligats a haver de repassar, de tant en tant, la premsa facciosa, constatem l'evolució que sofreix a l'altra banda l'idioma de Cervantes, el qual a hores d'ara ja s'escriu amb una sintaxi i una prosòdia que no tenen res a envejar al típic estil usat per la premsa de l'Amèrica «llatina».

Vegeu, si no, aquest paràgraf d'una disposició del «governador» de Córdoba:

“Los contados obreros hortelanos que han abandonado el trabajo, se reintegrarán inmediatamente al mismo, ya que para lo cual he dado órdenes terminantes a la guardia civil, para su inmediata reintegración al trabajo, y en el caso de una resistencia pasiva, por parte de éstos, procederé a su detención, mientras se les destina a trabajos precisos en la zona de vanguardia.”

¿O! que sembla que són els hortolans que s'han de reintegrar al treball? Doncs, llegit més detingudament, veureu que qui s'hi ha de reintegrar és la guàrdia civil. La qual, en el cas d'una resistència passiva, serà detinguda, etc., etc.

El funcionari teutó que escriu allò que signa el «governador» de Córdoba, ensenya l'orella i el «Mètode Ollendorf» que l'ajuda a purificar la gramàtica castellana. Que a la millor resulta que és ària!

RECONeixEMENT

El lector deia conèixer ja aquelles facècia recent esdevinguda a Saragossa entre alemanys i indígenes sublevats.

Fou un incident provocat per un sergent de Hitler, que es negà a fer el salut militar a un alferes de Franco.

L'alemany addui en defensa de la seva actitud que un caporal del Reich sap més que un tinent de la zona rebel.

El que no sap potser el lector és el complement d'aquesta facècia, comentat per un tinent dels molts que ja s'han desenganyat a l'altra banda de lluitar per Franco:

—D'aquesta guerra, potser sí que en saben més els caporals alemanys que nosaltres mateixos—deia el tinent, i un general ex que l'escoltava encara va afegir:

—Tens tota la raó.

EL PIRATA LOPEZ

A propòsit del fraudulent i dinàmic llibreter López Llausàs (fill), que ajuda l'Ors en aquesta patriòtica tasca de captar per al feixisme els artistes catalans, hom podrà apreciar que Franco no ha pogut triar pitjor esquer.

De la solvència moral i econòmica de López en saben els artistes més que ningú.

Sabem d'un crític d'art barceloní que tenia un «Ford» i portava al paravents un fanal d'aquells que en l'argot automobilístic en diuen «faro pirata».

Doncs d'aquest fanal se'n deia ja a tots els medis artístics que la fortuna havia fet possible motoritzar, «el faro López».

Ho han entès?

—Que voleu sopar amb nosaltres?
—No. Ja n'estic tip, de tants macarrons.

UNA TARDA A "LA ROTONDE"

Feixistes? Republicans? Fugitius!!!

(En un recó del café «La Rotonde», de París, s'hi reuneix diàriament una penya presidida per Alcalá-Zamora, Miquel Maura i Amadeu Hurtado. Al voltant d'aquesta constellació hi acudeixen, amb més o menys assiduitat, uns satèl·lits que responen als noms de Marañón, Ortega i Gasset, Millàs-Raurell, Gil Robles, Gaziel, Pere Comes, Pérez de Ayala, López Llausàs, Odó Hurtado, Joan Tomàs, Melcior Font, Rossend Llates, Manuel Fontdevila, Chaves Nogales, Grau-Sala, Manuel Brunet, Molins i Fàbregues, Puig i Ferrer, Josep M.ª Massip, Eduard Borràs i molts d'altres que el dia que hi acudissin tots no cabrien en el café i encara en quedarien per a omplir el Vel d'Hiv.)

Un vell «garçon» de «La Rotonde», que a còpia de servir cafès amb llet a exiliats de tots els països ha acabat per aprendre tots els idiomes del món, ens ha tramès la següent reproducció d'una estona de tertúlia, celebrada dies enrera.)

★

(Arriba al café Joan Tomàs. Sota el braç hi porta trenta-set diaris, que ha anat estirant, com té per costum, en el seu pas per diverses redaccions. No els llegirà, però els guarda curiosament, per tal de vendre'ls al drapaire quan ja no li caben a l'«appartement». Tots els circumstantes l'interroguen, amb la mirada una mica tèrbola de tant esperar el retorn a la pàtria idolatrada.)

Joan Tomàs.—Res, senyors... Acaten la consigna al peu de la lletra: resisteixen, per a vencer.

Alcalá-Zamora.—¡Pero eso é la caraba!
Marañón.—El Franco baja, queridos, el Franco baja...

Maura.—¡Pues estamos aviados!
Amadeu Hurtado.—¿I no s'entrevén cap desig de pau?

Pere Comes.—Ací no hi ha altre Pau que vós, don Amadeu.

Amadeu Hurtado.—¿I no accepten una petita mediació?

Joan Tomàs.—Ni en volen sentir parlar.
Pere Comes.—I doncs, com quedem nosaltres?

J. M. Massip.—Com uns porcs, nois.

Maura.—Para seguir como a tales, sobra marcharse de Madrid.

Alcalá-Zamora.—Estamos donde estábamos.
Amadeu Hurtado.—Es un desori que no l'entenc. Perquè un xic de mediació...

Ortega i Gasset.—Ustedes no ignoran, amigos míos, que no me cumple dialogar con los hombres. Prefiero hacerlo con las estatuas. Dicen amén a todo y, por ende, reconocen inteligencia a quien la tiene. Descartes, Turgot, Bossuet, son viejos amigos míos que nunca osaron interrumpir mis discursos ante ellos. Aguantan, con estoicismo ejemplar mis más suculentas latas. Bueno, pues. Anoche me entrevisté largamente con mi amigo el Comendador. Y don Gonzalo me dijo...

Alcalá-Zamora (una mica nerviós).—Espero, amigo Gazé, que no va a meterse osté con la familia de uno...

Ortega i Gasset.—Aludía a otros Gonzalos, mi don Niceto.

Amadeu Hurtado.—Digui, digui.

Ortega i Gasset.—¿Sigo o no? Donde hablo yo, Dios se calla.

(Es fa un silenci esgarrifós.)

Lo que el Comendador me dijo, fué que a la No Intervención, «un capitán —inglés— la mató, en la puerta de su casa». (Pren el barret i olímpicament se'n va per la porta falsa.)

Pere Comes.—Què vol dir amb això?

Melcior Font.—Són uns versos de Goethe.

Rossend Llates.—No: de Heine.

Melcior Font.—Tens raó.

Pere Comes.—Versos a aquesta hora?

Amadeu Hurtado.—Falòries! El que cal és la mediació.

Odó Hurtado.—Molt ben dit, papá.

Amadeu Hurtado.—Prudència, «Odón». Estàs comprès en les lleves demanades i no et convé embolicar-te.

Marañón.—No seamos infieles al optimismo. Todo llegará. Y todos, como un solo hombre, podremos volver al regazo de la República, que nos recibirá con los brazos abiertos.

J. M. Massip.—Sí: creu'tho.

Marañón.—Hay que dominar estas inquietudes. Hay que vencer los temores. Hay que seguir las direcciones de la rosa de los vientos. Hay que trabajar. Como yo: catorca, veinte horas diarias. La República, nuestra joven y gloriosa República, a la que todos nos debemos, necesita trabajadoras. Hay que producir incansablemente, intrépidamente. Seguid mi ejemplo. Tengo seis libros en prensa y ya preparo otros seis.

Rossend Llates.—¿Encara n'hi ha tants per pispar?

Marañón (que, naturalment, no ha entès la interrupció).—El trabajo es la palanca que mueve los pueblos.

Melcior Font.—Bravo!

Marañón.—Yo siempre he sido trabajador. Ved, si no, mi carnet. (L'ensenyà.)

Pere Comes.—Quines penques!

Melcior Font.—Jo el trobo radiant com una estrella, bell com una rosa i pur com un lliri. ¿Què ens dónes, lladregot?

Pere Comes.—Vinga, Font, vingal! Que jo sóc dels altres!

Melcior Font.—Quan li miro els ulls perdo els sentits... Perdóneu.

López Llausàs.—Res: que l'hem dinyada.

Pérez de Ayala.—Yo espero que la República será comprensiva y generosa con los intelectuales. Nosotros estamos por encima del bien y del mal. Ahora, precisamente, y para preparar mi almohada, traduzco la «Vida de Atico», de Cornelio Nepote.

Melcior Font.—Al, «Cornelio»! Quin nom més suggeridor!

Pérez de Ayala.—Atico alcanzó una vejez extrema después de haber pasado los periodos más duros de las guerras civiles de Roma, hasta el advenimiento de «Julio César».

Grau-Sala.—Es una película. Ja l'he vista.

Pérez de Ayala.—Hubo muertos, desastres, exilios y dictaduras, sin que él sufriese las consecuencias.

Pere Comes.—Mira que bé! I on passava això?

Maurici Font.—A Roma.

Grau-Sala.—Aquest Mussolini és formidable!

Pérez de Ayala.—A mi juicio, Atico es un gran modelo intelectual, al que Negrin no será insensible.

Grau-Sala.—Sí, però i els que no sabem llegir, què? Com quedarem?

López Llausàs.—El llogaré de mosso per a la botiga.

Grau-Sala.—I a vostè, qui el presenta?

Maura.—Hemos hecho un mal negocio.

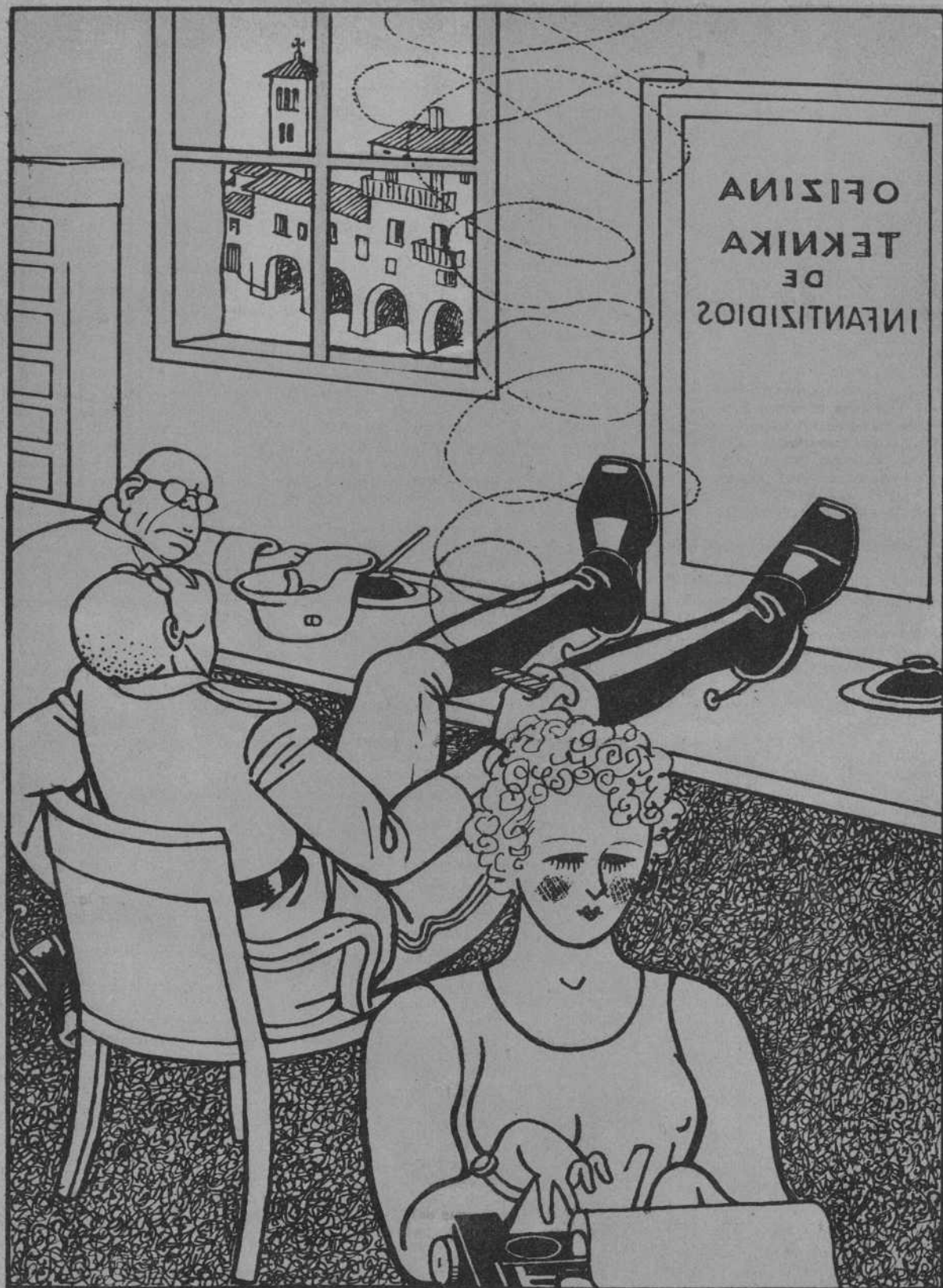
Alcalá-Zamora.—Er peó de mi via.

Hurtado.—Cal insistir en la necessitat d'una mediació. Convé que arribi als republicans la veu de què fem alguna cosa... Només faltaria que al final fossin ells els qui tanquessin les fronteres... per a nosaltres.

Manuel Brunet.—Mirí, don Amadeu: reconec que vaig fer el pallús. Coneixent-lo a vostè com el coneix, i sabent, com sap tothom, que no ha tocat res en política que no ho esguerrés, la seva expatriació havia d'alligorar-me. Bastava que vostè hagués vingut a París convençut que guanyaria Franco, perquè ell tingués el plot perdut. A hores d'ara, mossèn Tusquets diria missa al Pi i jo seria director de «La Vanguardia». Paguem cara la badada, senyors!

(Es el discurs que més ha impressionat. Ara l'un ara l'altre, capcots, silenciosos, tots els satèl·lits abandonen el café. Grau-Sala, en el moment d'alçar se Pere Comes, li demana cinc francs. Comes treu la cartera i li ensenya que només hi duu bitllets de mil. Llavors els demana a López Llausàs, però aquest només té uns bitllets de Burjos que acaba de donar-li D'Ors. Llavors els demana a Maura, el qual, com a bon xueta, li exigeix que els hi pagui amb un dibuix. Grau-Sala treu llapisos de color i un tros de paper càanson de la carpeta i es posa a dibuixar febrament. Uns ocells; un colom; una cortina de blonda; un descarregador del moll vestit de senyora, amb un ventall a la mà; una raspa vestida de senyor recolzada en una calaixera; una finestra sense vidres... Breu: un perfecte dibuix de cinc francs.)

ALEMANYS

—Aquests espanyols, cada dia els trobo menys «aris».

HISTORIA DEL MOVIMIENTO SALVADOR

4

la no intervenció

Pregunta.—Ya estamos otra vez aquí, paisa. A ver qué me dices tú de nuestra guerra. ¿Qué nombre le daremos? ¿Guerra de la Independencia, como pretenden los rojos?

Respuesta.—No, señort, por ca la Guerra de la Independencia no sa pueda haser más ca contra Francia. Questa guerra que hasemos con Italia e Alemania es la Guerra de la Dependencia.

P.—Muy bien dicho. Y ¿contra quién la hacemos?

R.—Contra los rusos und los katalanes.

P.—Los rojos dicen que la hacemos contra los españoles. ¿Es verdad eso?

R.—¡Ca ha da sert verol! ¡Lo ca no sa pueda desirt no es nunca vero!

P.—¿Es, entonces, una guerra internacional?

R.—No, signore, porque hasemos la guerra contra los rusos e no contra Rusia e contra los katalanes e Katalonia. E Katalonia es spagnuola.

P.—¿Cuál es el papel de Alemania e Italia en nuestra amada Patria?

R.—Al da ayudarnos a fare fuggire gli invasore catalani.

P.—Muy bien; pero las Potencias ¿no decidieron que no habían de intervenir?

R.—Ja Meinherr Por eso hasieron al Comité da Non Intervenzione é il Subcomitato e Lord Plymouth para regular la intervención italo-germana.

P.—¿Y en qué consistía eso?

R.—An que Inghilterra, Francia e Rusia non interviniaran en Spagna e antonsca por ahora l'Italia Fascista e Deutschland über Alles Nazional-socialista no intervengan en Inghilterra, Francia e Rusia.

P.—¿Y cómo lo hicieron para hacerlo?

R.—Primo se reunieron e acordaron tornar sí a reunire. Después volvieron a reunirse y acordaron reunirse novamente.

P.—¿Y así sucesivamente?

R.—Ecco.

P.—Muy bien contestado. Pero Inglaterra, ¿no hizo algo?

R.—Ja signore. Un plan.

P.—¿Cómo era este plan?

R.—Británico.

P.—¿Fue aprobado?

R.—Sí, signore, al capo de un anno.

P.—Muy bien, muy bien. Y durante este tiempo, ¿qué pasó?

R.—365 días.

P.—Magnífico. Pero ¿cumplieron el compromiso los Estados miembros del Comité?

R.—No tutti, Meinherr. Italia, Alemania e Portugal cumplieron. Los ejérsitos ca manda-

ron a Spanien no los mandaron a Francia, Inghilterra e Rusia. Ma las otras naciones no cumplieron porque mandaron a los rojos grandes cantidades da simpatía e un poco da comida para ca resistien e hasta Austria, ca era uno de los 27 miembros dal Comitato da Non Intervenzione hizo el Anschluss para molestar a Italia.

P.—¿En qué consiste el Plan británico?

R.—Es un plan para la retirada da voluntarii.

P.—Y ¿cómo se hará eso?

R.—Primo sa contarán los voluntarii. Dopo sa saporarán an kampos da consentrasión construidos aspacialmenta por la Gestapo an la zona roca. Después sa quitaran 10.000 voluntarios e sa anbarcaran e sa llevaran a los kampos da consentrasión da Italia e Alemania. Después, es serrará la frontera francesa e se controlarán los puertos rocos e sa darán derechos da beliqueransia al Gobierno nasionalista para tirar abaco todos los barcos ca vayan a llavar comida a la Aspañia Roca.

P.—Naturalmente, naturalmente. ¿Y en la España Nacionalista?

R.—An la Spagna Nacionalista non assistono voluntarii. Todos son forzosos. ¡Ja, ja, ja!

P.—¡Ja, ja, ja! Ahora me acuerdo que te has olvidado de contestar a una pregunta.

¿Qué ha pasado durante todo este Segundo Año Triunfal en nuestra muy amada Patria?

R.—Comenzó el Rinascimento de la raza spagnuola. La sangre de la nazione, vertida nel campo di battaglia había de rinovarsi o morire. Por eso con molto buen sentido la abnegada i casta mukera nazionalista acogió con los brazos abiertos la fuerte sangre mora, la aria sangre germana y la imperial sangre italiana, para hacer la nueva pura raza española.

P.—¿Y la mujer roja falazmente disimulada en nuestra zona?

R.—Esa... per la forza, por ca no kería la purificazione de la raza. E después, al cabello al rape para ca todo al mundo la conosiera.

P.—¿Continuó el mismo Gobierno de Burgos?

R.—No, señort; porque ese era todo militar e los militares habían de sert alamanes o italianos.

P.—¿Y qué Gobierno se constituyó?

R.—Uno prasidido por el keneralísimo e formato por los kanerales Martínez Anido, an Orden Público e Ley de Fugas; Jordana, an Negocios Extranqueros; Dávila, an Defensa, y los señores Serrano Suñer an Interior; Conte de Rodezno, en Justicia; Andrés Amado, Ha-

sienda; Peña Buey, Obras Públicas; Suances, Comercio; González Bueno, Organización Sindical; Pedro Sáinz Rodríguez, Educación Nacional, y Fernández Cuesta, Agricultura.

P.—Bravo. Parece la lista de los reyes visigodos. Y de todos estos departamentos, ¿cuáles son los más ocupados?

R.—Orden Público, Negocios, Obras Públicas, a causa da la nasesidad da destruir las poblaciones de la retaguardia roca.

P.—¿Por qué no hay Ministerio de Instrucción Pública?

R.—Porque con la Educación hay bastanta. Al pueblo sa le ha da ansañar a desirt sí señort y no señort y hasert reverencias y desirt perdone y Dios guarde a Su Excelencia muchos años, y una gracia de caridad, que Dios se lo pagará con el 30 por 100 mensual de interés, y no me mate, por Dios, que no he hecho na.

P.—¿La capital de España Una?

R.—Burgos, Valladolid, Salamanca y San Sebastián.

P.—¿Y Sevilla?

R.—Guadalquivir, cuál atormentáis mi mente.

P.—Muy bien. ¿Qué sucesos principales han ocurrido durante este periodo de No Intervención?

R.—La llegada a la Spagna Nasional da grandes contingentes de hombres italiano und deutsche armamenten y la ocupación de tutti los lugares de compromiso par técnicos legionarios.

P.—Produjo esto algún beneficio al país?

R.—Sí, señor. Tantos desafueros dejaron maltrecho e en fiero enfado el orgullo legendario de los fidalgos castellanos e hombres de armas muy bizarros comenzaron a hablar dellos, agora en el privado de las cámaras, agora en el público de las casas e fasta de las plazas también públicas. El general Yagüe dixo un grande e famosísimo parlamento que dió con sus huesos en la cárcel, o en el tenebroso castillo del Santo don Cristóbal de Pamplona fueron con vergüenza enchiqueros en número grande, sin haber fecho otro desaguado que el mostrar desvío con las tropas invasoras, pero fuyeron de la triste mazmorra a la primera ocasión. Después...

P.—¡Chico! Pero ¿qué es ese lenguaje?

R.—Cdstellano viexo, como mi vieja camisa.

P.—Pues dexalo, que te van a encerrar. Yo también pienso como tú, pero me callo la boca, ¿por qué?

(Segueix a la página 447)

esquellots.

TRASPASSOS FUTBOLÍSTICS

Abans de l'organització de l'Exèrcit Popular, o sigui als primers dies de la guerra civil (llavors encara ho era) la improvisació i el desconcert eren la característica de certes milícies que —santa innocència!— es rifaven de la necessitat d'obeir les ordres més elementals que els donaven els pocs homes encarregats del comandament més o menys militar. Els milicians tan aviat volien atacar Saragossa i fer-se-la seva en una tarda com organitzar un ingenu i amical partit de futbol contra els seus adversaris, que els tirotejaven des de llurs trinxeres. Un dia que es portà a terme un d'aquests partits va comparèixer l'aviació i ambdós equips es dispersaren tan culta-corrents que es donà el cas curiós que molts «futbolistes» quedaren traspassats no sols d'equip sinó de trinxera.

PROPOSICIONS

Els partits de futbol al front celebrats als primers dies esdevingueren un espai corrent entre l'exèrcit facciós i els defensors de la Revolució. Alguns diaris en parlaven amb complaença satisfacció i els milicians que venien del front en feien tema de conversa amb el més eloqüent dels entusiasmes. Les coses van arribar a un punt de naturalitat esportiva tan desproporcionadament grotesc, que un dia, un dels futbolistes facciosos, sembla que va proposar al capità (única capitania admesa llavors, l'esportiva) de l'equip de milicians del territori lleial, amb la més absoluta de les conviccions:

—Si os pareix, otro día invitaremos al general Franco pa que venga a lanzar el «kick-off».

MORAL DE GUERRA

A l'Espanya «blanca» algú s'ha sorprès que en els moments d'aparèixer la nostra aviació encara hi hagi tantes poblacions importants que s'entestin en no fer funcionar les sirenes. Són molts els que volen deduir-ne les causes, però ningú fins a l'hora present no pot vanar-se d'haver descobert la clau d'aquest impenetrable misteri. Un viatjant català, amic de fer facècia i que des del 19 de juliol es troba siliat a Sevilla, diuen que quan parla d'aquest fenomen, d'aquesta curiosa abstenció de les sirenes al servei de Franco, la justifica d'aquesta manera:

—Són exigències de la moral. ¡Tocar les sirenes queda tan impúdici!...

FILIGRANES

A la plataforma d'un tramvia sevillà es troben dos amics. Es saluden i comencen a conversar en veu baixa:

—Es diu que...

—No me'n parli; vaig quedar parat.

—Però vol dir que això acabarà bé?

—Home, jo no dic tant.

—Sí, és clar, jo tampoc, sap? Ara que, veurà...

—Es el que dic jo, s'ha d'anar amb molt de compte.

—I amb aquest espionatge que corre.

—Desenganyi's, aquestes imprudències no es poden fer.

Davant d'aquest luxe de sobreentesos els dialogadors es creuen obligats a introduir a la conversa els indispensables girs aclaratoris:

—Suposo que es deu referir al preu de les capses de llumins, veritat?

—Això mateix, això mateix. No faltava més.

L'endemà ambdós personatges es troben tancats a la presó. Resulta que tots dos, sense saber-ho l'un de l'altre, eren agents del contra-espionatge i s'havien mútuament denunciat en un excés de zel.

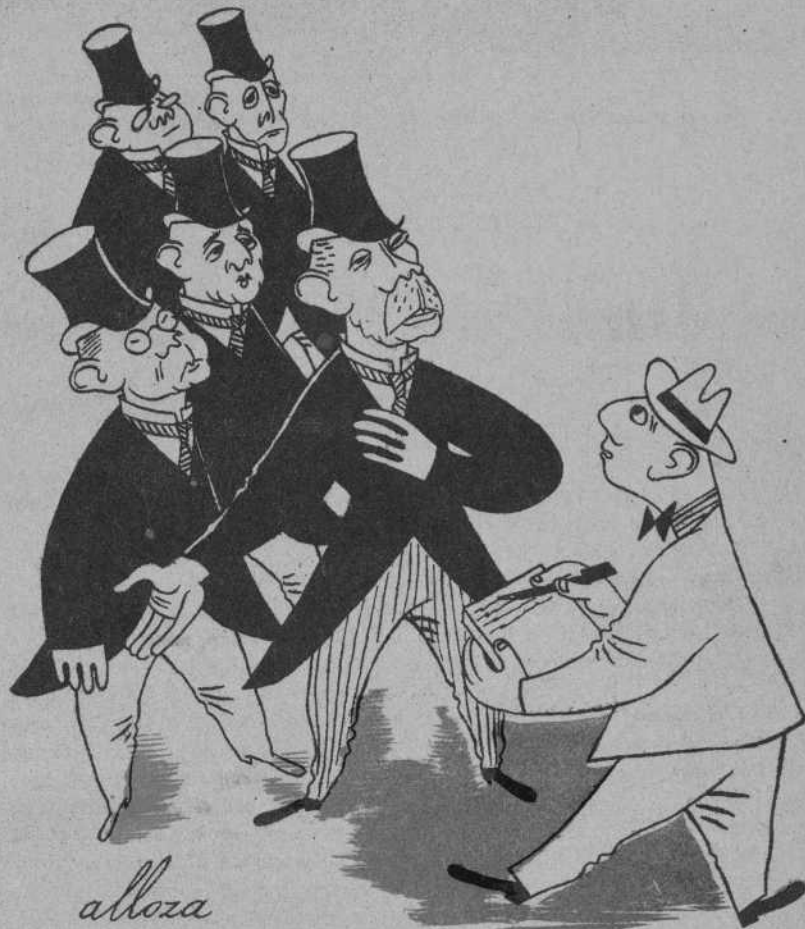
ACLARIMENTS

Un poblet del nord d'Espanya. Dalt el cel ronquen estrepitosament diverses esquadretes de bombardeig. Tothom aixeca el cap contemplant-les recelosos, tota vegada que, degut a l'alçada, es fa difícil la identificació. Entre els que inspeccionen el vol de les esquadretes destaca la intranquil·litat d'un senyor de bigotí ros, monocle i galtes eloqüentment rosades que acaba preguntant amb un castellà tronadíssim:

—¿Son los nuestros?

I un natural del país li respon, tot donant una ullada eloqüent a la seva indumentària i a la rara fisonomia de l'estranger, més eloqüent que no pas qualsevol passaport, mentre a l'aire senyoregen sonorament els «Heinkel»:

—Los nuestros lo dudo, pero los de usted, seguro.

—I què, quan retiren els "voluntaris"?

—Oh! Nosaltres, com sempre, pensem No Intervenir.

—Tu, si et bategéssis i aprenguéssis l'alemany, semblaries espanyol.

”UNA REATA DE CARCAMALES”

El ”ministre” de l’Interior de Franco revela secrets d’alcova

«L’Action Française», que, com els nostres lectors saben, té més d’action que de française, publicava un d’aquests dies un llarg interviú en capítols amb el sol-disant ministre de l’Interior de l’eix Burgos-Valladolid-Salamanca-San Sebastian, del que diu que té els ulls blaus —com la camisa, és clar— i el cabell gris.

Serrano Suñer fa al redactor del diari camelot unes sensacionals revelacions, que no ens podem estar de reproduir.

El periodista li diu:

—“El que sorprèn, dic jo quan hom aborda per primer cop alguns dels membres del vostre Govern, és l’extrema joventut de certs ministres. Quin és el més jove de tots?”

—Espereu un moment, vaig a informar-vos amb precisió —em contesta tot

seguit el meu eminent interlocutor somrient com si jo acabés de fer-li un cert plaer (1).

Fulleja un petit carnet i continua:

—Heu’s ací l’edat dels ministres: El senyor Martínez Anido, ministre d’Ordre Públic, té 76 anys, però potser és el més jove i el més sòlid d’entre nosaltres; el general Jordana, ministre d’Afers Estrangers, vice-president del Govern, té 62 anys: ja el coneixeu: n’hi farieu deu menys, el mateix que el general Dávila, ministre de Defensa nacional, que té 60 anys; el comte de Rodezno, ministre de Justícia, té 55 anys; el ministre de Finances, senyor Andrés Amado, té 51 anys; el ministre d’Obres Públiques, senyor Pena Boeuf, té 50 anys a penes; després vénen el ministre de Comerç, senyor Suances, amb 47 anys; el ministre de

l’organització sindical, senyor González Bueno, amb 42 anys; el vostre amic Pedro Sáinz Rodríguez, ministre de l’Educació nacional, té 41 anys; el ministre d’Agricultura Fernández Cuesta, té 40 anys; en fi, jo he nascut el 12 de desembre de 1901.”

Manca saber si aquestes dades, tretes de les fitxes antropomètriques segurament, afavoreixen els delinqüents traient-los uns quants anys de sobre.

poti-poti teatral

Carta tancada, que publiquem oberta

Al company Director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Company: Desagradablement, avui m'adono que en el vostre número d'aquesta setmana us heu pres la molèstia de ficar-vos amb mi i m'adreço a vós perquè el POTI POTI TEATRAL no el signa ningú, encara que tots sabem qui el «fabrica».

M'adreço doncs, a vós per a preguntar-vos que digueu a n'aquest senyor (fem-li el favor de dir-li senyor) que triï altres personatges per omplir quartilles, perquè a mi no m'agrada sortir a les pàgines del vostre setmanari i menys gratuïtament i dient coses que no són certes i que aclariré:

Primer. Que jo no he estat mai la Secretària del senyor Cumelles, Delegat de la Generalitat al Teatre Català de la Comèdia, i que si presto els meus serveis a la Delegació Oficial del Teatre Català ho faig com a funcionària de l'Ajuntament de Barcelona a les ordres del seu Delegat.

Segon. Que jo no «esperava el fracàs del senyor Olivé, a qui admiro i fins per un amic, i que, per tant, em desagrada que es

digui una falsedat d'aquesta mena, pel que el senyor esmentat es pugui arribar a creure, doncs jo no tinc cap necessitat de que un redactor que no sap que escriure per omplir paper, m'indisposi ni amb un company ni amb ningú.

Tercer. Que la meua comèdia «Maria la roja», que se m'havia demanat per a l'actual temporada al Teatre Català de la Comèdia, fa temps que la vaig retirar del programa per motius que no em crec obligada a explicar a qui no vull.

ENTESOS?

Doncs, per tot el que acabo d'aclarir, us estimaré que digueu al vostre company que s'abstingui de fer brometa (trista i tronada, per cert) a costa meua, perquè la paciència tothom la té de la mida que la té i em sabria greu haver de demostrar a ningú que jo en tinc molt poca.

Us saluda atentament.

Polina Oriol Gumbau

Sempre havíem sentit dir que el grau de civilització i de cultura d'un país s'amidava per la quantitat de crítica i de broma que encaixaven els seus naturals; i, sobretot, les seves seleccions.

Recordem, ja que ve al cas, una «manchette» de «Le Canard Enchaîné», de París. El lector, amb una mica de memòria recordarà que en la inauguració de la Primera Exposició de Llibres dels Combatents Francesos, fou assassinat el President Doumergue. Al cap d'un any s'inaugurà la Segona Exposició. I per a donar-ne compte, «Le Canard» ho feia

amb aquesta simplicitat: «Ahir fou inaugurada la II Exposició de Llibres dels Combatents Francesos. Aquesta vegada no ha estat assassinat cap President de la República».

Diríem, si goséssim, que això és com un exemple per a qualsevol persona amb dos dits d'espiritualitat.

Ara bé; com que no hi ha res que alligoni tant com l'experiència, fem marxa enrera i prometem a la nostra amable comunicant que des d'avui el nostre «Poti-Poti» serà com el «K. D. T.»: «Sólo para hombres».

I si no, ja ho veuran.

LA «COMIQUERIA»

El món del teatre té en el territori faccions una característica molt especial: la de no existir. Els còmics que en el començament de la rebel·lió se sentiren identificats amb els generals que se sublevaren, són galrebé tots a Amèrica. Des d'allí decidiren esperar l'hora del retorn a Espanya, i com que tots tenen mentalitat de «café con medía», s'apressaren a adherir-se al «caudillo» perquè creien segur el seu triomf. A hores d'ara tots s'han adonat ja de la badada, i si sabessin que aquí els haviem de rebre amb els braços oberts, foren capaços d'aprendre a nadar i qualsevol dia els veuríem atracar a l'«Escollera».

Ara, que, com que són tan dolents com a persones com ho són com a comedians, els nostres braços romandran tancats hermèticament. Només s'obririen, un cop acabada la guerra, si intentaven desembarcar... Fóra per a rebre'ls a cops de roc.

UN MESTRE

Jacinto Guerrero el 20 de juliol del 36 formà com un home al costat del poble madrileny. Adhuc prestà algun servei, com el de telefonar a una Comissaria de policia avisant-los que des d'un convent proper a la casa on vivia s'hestilitzava el poble.

Però tan fals com la seva música, passats uns mesos, Guerrero marxà a París, amb l'excusa que havia d'anar-hi a resoldre alguns afers de la Societat d'Autors. Un cop allí provà si podia col·locar una mica de música seva a alguna empresa parisenca; però, més exigents que els d'ací, tots l'enviaren «con la música a otra parte»...

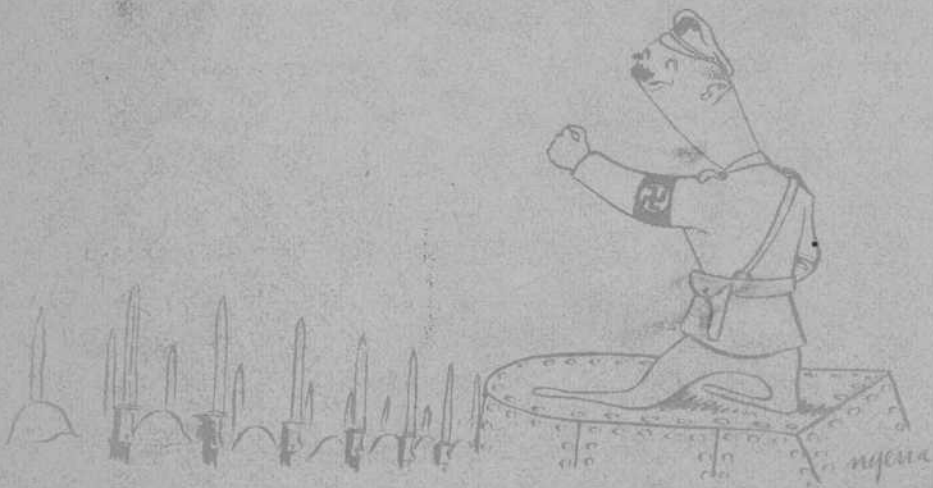
Quan veié que se li acabaven els francs, Jacinto Guerrero prengué el tren i anà a San Sebastián. Des que hi és, vacilla entre aprendre l'italià o l'alemany, perquè tampoc no està segur si a l'hora de pispar li convindrà més fer-ho de Wagner que de Puccini. Ja sabem que el dubte no fa Guerrero. Però sí el «pispegió».

UNA «VELETTE»

Guerrero no anà sol a la zona facciosa. Pel que pogués passar, necessitava una font segura d'ingressos. I s'endugué la seva opulenta —de carns— amiga «Conchita» Leonardo, les anques i els pits de la qual se saben de memòria tots els barcelonins aficionats a les revistes del Còmic.

Guerrero sabia el que feia. La Leonardo —que porta el nom de la seva àvia, perquè el del seu pare era Garcia i el bon home no se'l deixava deshonrar—, no actua al teatre, sinó als «salons aristocràtics», esdevinguts internacionals. Les dames de la rànquia i vella noblesa espanyola han de tolerar, si us plau per força, la presència de la Leonardo en les seves reunions. Després de tot, és una manera com qualsevol altra que els oficials alemanys i italians reintegrin una part de les riqueses que treuen de l'Espanya «nacional».

I de què Jacinto Guerrero tiri de la rifleta.

—Apo, minyons! Si voleu anar a Espanya, teniu el viatge de retorn pagat!

UN RAPSONDA

Un dels estels que més brillen en la nit de l'art facciós, és aquell ambaixador rapsoda andalús conegut per González Marín, que té la ingratitude de tornar-se d'esquena a les coses que més li plauen. Corre, ni caldria dir-ho, per Amèrica, passant el platet a les agrupacions de caràcter «nacionalista».

Per imperatius d'ordre freudià, González Marín no hauria hagut, per molt que ho hagués volgut, donar la cara a l'atracció de la ideologia política de l'homosexualisme internacional. Ell, com els seus amics i admiradors, és dels que no donen mai la cara.

DOCUMENTS

Per a documentar la informació teatral d'aquest número, hem fet una excursió per la zona feixista a cavall de la seva premsa. Hem tingut a les mans prèviament enquadrades, els diaris del 23 i 24 de juny. Hi cercàrem els anuncis de les funcions de «verbena», tan típiques a l'Espanya tradicional per la qual lluiten, segons ells, Franco i llurs aliats. Doncs bé: A Saragossa no funciona cap teatre; ni a San Sebastián; ni a Salamanca; ni a Vigo; ni a Bilbao... Ens quedà sense comprovació Sevilla. El lector ens perdonarà. L'«A B C», ni amb guants de cauxú no gosàrem fullejar-lo. S'hi oposen consideracions d'ordre fisiològic.

PEMANISME

A Saragossa, però, hi funciona una «Agrupación Pemanista» —l'ho jurem, lector— que ha representat un aut sacramental de Lope de Vega titulat «La venta de la zarzuela», al qual l'adaptador canvià aquest títol pel de «Del engaño a la verdad», més en consonància amb les coses que passen a aquella reraguarda. Però no el feien còmic d'ofici. La «Agrupación Pemanista» comptà, per a la representació, «con las colaboraciones necesarias y los entusiasmos de una feminidad joven y patriótica».

Com que no ens volem embolcar amb res que faci olor de feminitat, que cada lector comentí, en la intimitat de la llar, com millor li sembli. No fos cas que ara ens perdonessin la vida de Saragossa estant!

GENEROSITAT

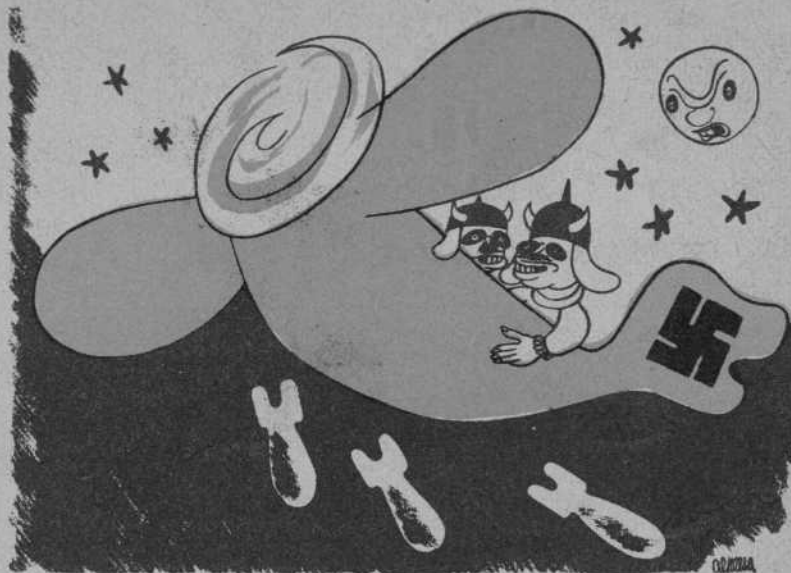
**"Si volen fumar,
que es fumin"**

Retallam de «La Voz de España», de San Sebastián:

«Gobierno Civil.—Relación semanal de donativos recibidos en este Gobierno para diferentes suscripciones.—Tabaco del soldado.—Recaudado en la Secretaría particular de este Gobierno Civil, 6'10.»

Ja n'hi ha per a amar escopint...

Vet aquí perquè la Cantàbrica ha pujat tant!

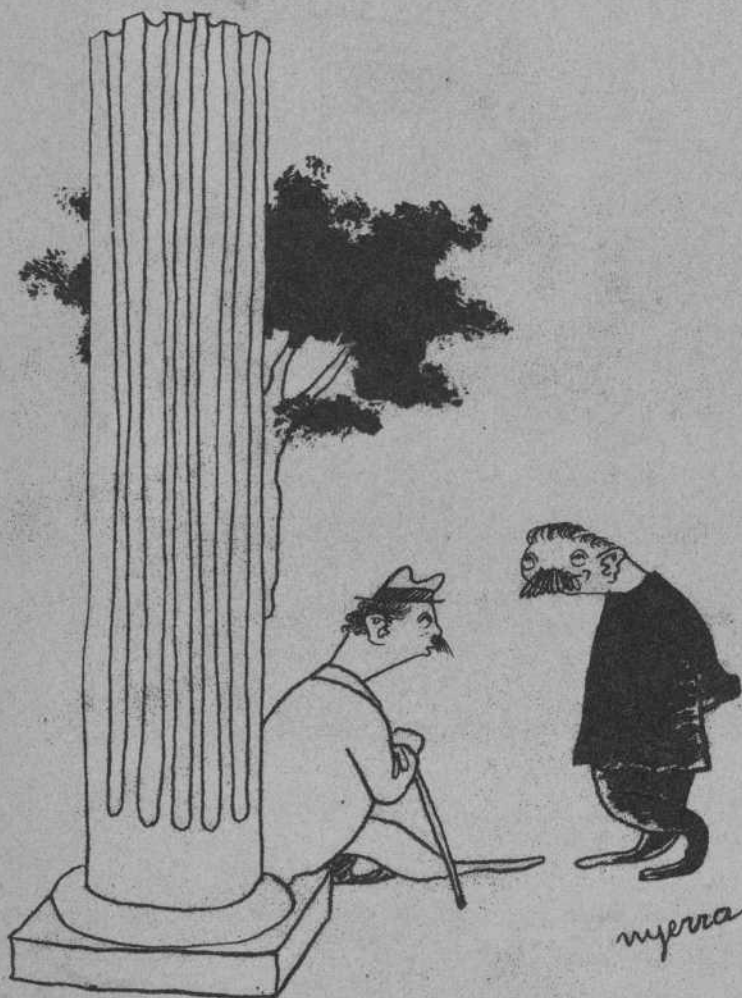

DIVAGACIONS D'ALTURA

—Otto, a tu l'agraden les criatures?
—No les he tastades mai!

—Jo sóc molt «franca»,
—Desgraciada si no ho fóssis.

DECADENCIA DE ROMA

—Mussolini ja no dóna el do de pit.
—No, ara el dóna de despit.

Orquestra de "recámara"

Llegim en «El Noticiero» que l'orquestra del cinema Astoria, en un intermedi, tocà una «fantasia» del feixista Moreno Torroba. Un diari en protestà, però el director de l'orquestra, al dia següent, seguí tocant-la. Llavors qui en protestà fou el públic, i el director de l'orquestra, com si sentís ploure, seguí tocant-la. Davant aquell cas de... tossuderia, un espectador cridà: «Fora els músics feixistes!», i un dels de l'orquestra s'acarà amb els protestants, amb un aplom que hauria fet molt bé de tenir-lo amb el seu director quan aquest repartí els papers de la «fantasia»; si, com semblava voler demostrar, no és, veritablement, feixista.

Llavors, a més de l'autor de la «fantasia», ¿quin és i quin no és feixista, dels músics de l'Astoria? Si no ho aclareixen entre ells, potser caldrà que ho aclareixi la Comissió Interventora d'Espectacles Públics. I si no, la policia, què tantes astòries!

Perquè tindrà molt gràcia que resultés que no n'hi ha cap... i anessin tocant música del Torroba.

¡Es clar que tot i essent tan neula, sabem que To... roba el cor de moltes persones que encara són més neules que ell!

El "jumento" del Turismo

Uns periodistes anglesos arriben a Màlaga. Han sentit a fer grans elogis de la cuina espanyola i es disposen a entrar al millor hotel per tal de participar d'aquest privilegi gastronòmic. Apareix el cambrer:

—Ustedes dirán, señores.

—Cosa típica; un plato castizo. ¿Usted comprender bien?

El cambrer somriu afirmativament i els anuncia amb l'aire de l'home que està segur d'engegar un bon pinyol:

—Ni una palabra má. Ustedes desean un plato de «carroz a la guitermarkarteriaistherfrandenhausscuming».

Van quedar glaçats. I és que els anglesos ignoraven que fins i tot la cuina nacional s'havia convertit en cuina nacional... sindicalista».

EL RECONeixEMENT

Historia del movimiento salvador

1
la depuración

(Ve de la página 429)

R.—No, señor; también los intelectuales se hicieron culpables y fué preciso depurarlos, aunque muchos se depuraron ellos. Unamuno se murió sólo de oír como nuestro gran tuerco el Manco de Africa, Millán Astray, daba un muera a la inteligencia.

P.—¿Y lo de García Lorca?

R.—Fué un simple error y no un asesinato, como aseguran los rojos. El error de escribir el «Romance de la Guardia Civil» y estar al lado del pueblo.

P.—¿Y el caso del maestro Falla?

R.—Ese se volvió loco como una cabra del disgusto por el error de García Lorca; pero el caso está subsanado porque nuestro Gobierno le nombró presidente del Instituto de Falla y después le substituyó por motivos de salud.

P.—¿Tienes algo que alegar en el caso de Carrasco Formiguera?

R.—Sí, señor; que era catalán catalanista y fué acusado por catalanes anticatalanistas. Y además era católico, cosa incompatible con ser rojo. Lo mismo sucedió con los curas vascos.

P.—¿Por qué?

R.—Porque si los rojos se ponen a ser católicos, ¿qué seremos nosotros?

P.—Y todo esto de los primeros tiempos, ¿continúa todavía?

R.—Sí, señor; porque nuestro Gobierno atiende y provee a todo y la España Nacionalista es eterna.

P.—¿No faltaran las materias primas?

R.—No, señor; porque nuestro generalísimo ya anunció que aunque tuviera que perecer media España llevaría a cabo su obra de redención, y porque en nuestra gloriosa zona cada día hay más rojos para depurar.

P.—Muy bien. Tendrás una buena nota.

R.—Gracias.

P.—No hay de qué.

PENEDIMENT

—Aquest país és una vinya.

—Sí, però fa vi del Rhin.

Historia del movimiento salvador

4
la no intervención

(Ve de la página 441)

R.—Por sí las moscas.

P.—Eso. Ahora, para terminar, vamos a cantar una canción, pero muy bajito, bajito, bajito, bajito.

R.—Muy baxito, baxito, baxito. ¿Cuál? ¿La Camisa de la Lola?

P.—Cállate, que quien pregunta soy yo. Andar.

Los dos.—Somos pequeñitos,
mañana creceremos
y defenderemos
nuestra libertad.

R.—Está muy bien; pero lo que puedas hacer hoy no lo dexes para mañana.

P.—Es verdad, no me había acordado (saca la pistola) ¡Pum! ¡Pum! ¡Pum! ¡Basta de historias! A lo mejor es un espía alemán.

R.—¡Muerto estoy! ¡Soy un lucero! ¡Ausente, presente!

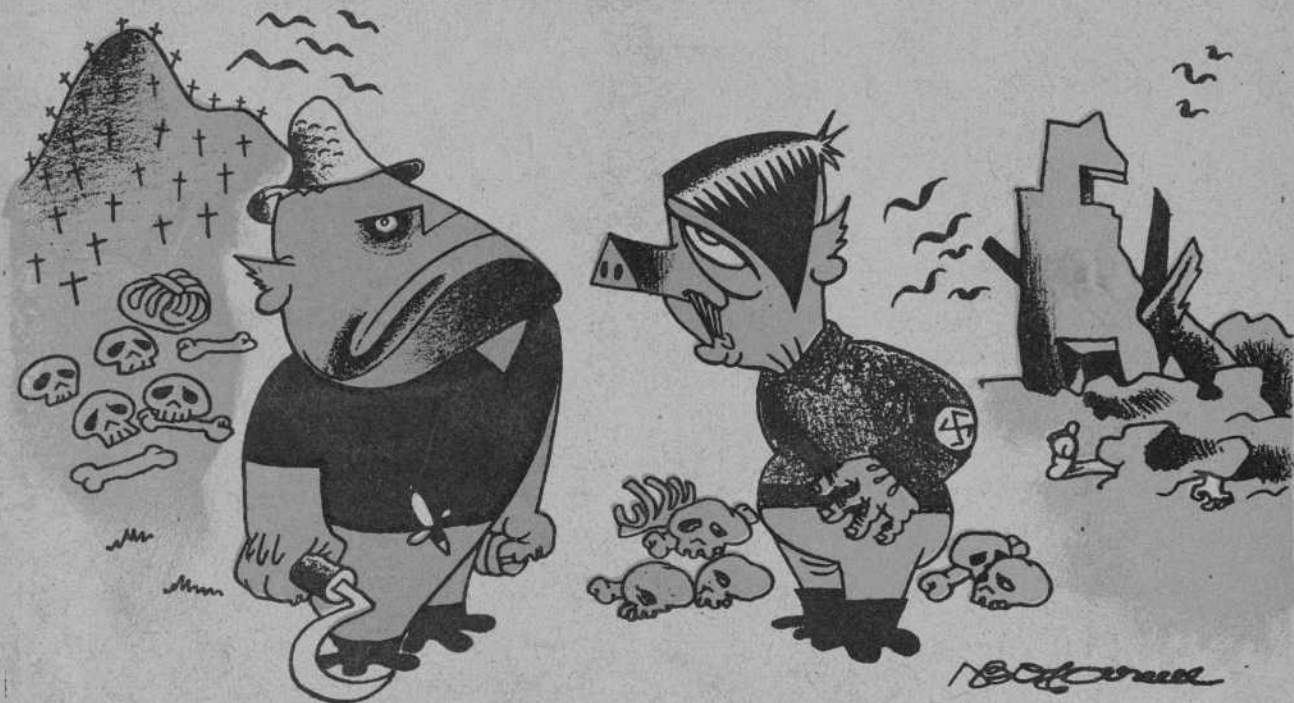
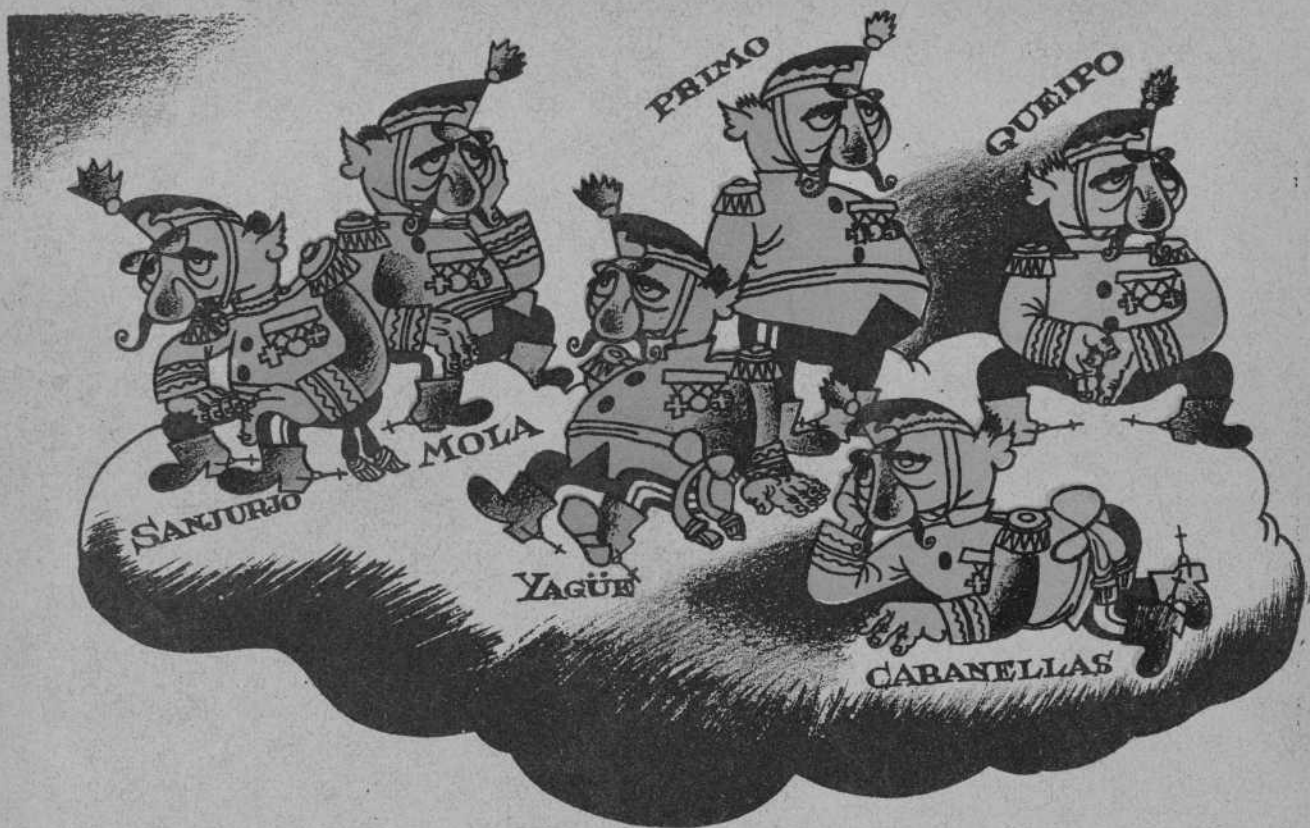
El Ausente.—¡Adelante!

R.—Este es mi

FIN

—«A la luz de las estrellas os hemos reconocido».

Cinc "ausentes" i mig, i dos "presentes"